

BAVO KRONIEK

secr. Zeelandlaan 72. 2101 TP Heemstede Tel. 023-289 679

WAARDE VRIENDEN, VRIENDINNEN VAN DE GROTE KERK!

Zaterdag 4 oktober treed ik officieel af als voorzitter van het bestuur van de Kring "Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem". Een moedig besluit, aldus één van de Bavo-organisten. Als ik echter de verpersoonlijking van de "Vriendenkring" dreig te worden, is 't gewoon verstandig om terug te treden, ook al heeft het werk je "hart en ziel". Voor het oprichten van iets kan een grote persoonlijke inzet z'n nut hebben, maar een organisatie krijgt bestaanszekerheid als het een kader heeft. En die tijd brak aan, waar dan nog blijkt dat ik al vijf jaar lang het voorzitterschap op me nam! In de heer J.A.H. Post krijgt u bovendien een voortreffelijk opvolger als voorzitter, die onze "Vriendenkring" goed zal weten te leiden in samenwerking met de huidige bestuursleden. (Op zijn verzoek zal ik nog een jaar aanblijven als adviseur van het bestuur, niet als bestuurslid). Ik wens de heer Post een boeiende periode toe en ik hoop dat hij er net zoveel vreugde aan zal beleven als ik dat mocht!

Met de rondleidingen door de Grote Kerk startte ik in 1969 en daaruit kwamen vanaf het Monumentenjaar 1975 de "Bavodagen" voort en de "Vriendenkring". Deze activiteiten inspireerden me tot tal van ideeën, zoals dia-lezingen (vanaf 1972), demonstraties van de slingerproef van Foucault (1973), het schrijven en herschrijven van een Bavoboekje (1974 en 1977), het poetsen en vernissen van al het koperwerk in de Grote Kerk (1975-1978), het historisch bezoek aan de Bavostad Gent en de elektrifikatie van de acht grote gaskronen. Kortom: Ik sluit een bijzonder boeiende periode van mijn leven af!

Ik wil de bestuursleden dankzeggen voor het in mij gestelde vertrouwen. Het verheugt me dat 't werk doorgaat, want vooral vandaag verdient de Grote of St.-Bavo kerk te Haarlem (om de naam nog eens eenmaal officieel en taalkundig juist te omschrijven) ons aller aandacht! Ik dank het College van Kerkvoogden der Hervormde Gemeente Haarlem en het Bestuur en Werkkomitee van de Stichting Restauratiefonds, die mij alle ruimte gaven om onze aloude Baaf dicht bij onze stad-, streek- en landgenoten te brengen! Ik dank de heren D. Vennik en K. Tuinman, die mij zo dikwijls behulpzaam waren en "gastvrijheid" verleenden!

Ik dank het College van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Haarlem voor de vele diensten de "Vriendenkring" bewezen! Ik dank mijn grote leermeester, de heer M.J. Bouwer, die mij tot dit alles uiteindelijk heeft geïnspireerd en de heer E.A. van Voorden, die mij met zijn eclatante foto's zo menigmaal een dienst bewees! Inzonderheid geldt ook een woord van dank aan al die journalisten, die met hun artikelen ons "Bavo-werk" zo'n enorme stimulans gaven! (Het Haarlems Dagblad publiceerde ongeveer honderd maal over ons, het Haarlems Weekblad vijftig maal en de Koerier Combinatie dertig keer). Allen heel hartelijk dank voor uw "Vriendschap" de Bavokerk bewezen!

Groeiend was de belangstelling voor onze "Bavodagen". Voor dit lustrumjaar verwachtte ik, gezien het programma zelfs 10.000 bezoekers. De plotselinge sluiting van de Grote Kerk haalde achter een streep door deze berekening. Maar als je vanaf februari 1979 bezig bent om van ons eerste lustrum een echt festijn te maken, dan ga je gewoon door met de uitvoering ervan. En met name dank zij Burgemeester Reehorst en Pastoor Beemer zal de komende "Bavodag" een onvergetelijke jaardag kunnen worden voor de ruim 3000 Vrienden en Vriendinnen! Moge het u en onze "Vriendenkring" in alle opzichten goed gaan, Uw

TH. A. DELLEMAN

VOORZITTERWISSELING

Onze voorzitter, de heer Th.A. Delleman, heeft besloten tijdens de Bavodag op 4 oktober a.s. zijn functie neer te leggen. Het bestuur betreurt dit besluit, maar heeft er wel begrip voor. De Vriendenkring is gedurende zijn vijfjarig bestaan zo groot geworden, dat het voorzitterschap voor de heer Delleman een zware belasting is geworden, naast zijn taak als directeur van de scholengemeenschap "Ds W.J. van Elden" en zijn diverse andere maatschappelijke functies. Door zijn stuwende kracht heeft de heer Delleman in belangrijke mate bijgedragen tot de groei en de bloei van de Vriendenkring. De spectaculaire groei tot 3000 leden in vijf jaar mag als uniek worden beschouwd.

Voor de Bavodagen heeft de heer Delleman zich met volle kracht ingezet. Steeds wist hij bijzondere accenten aan deze dagen te geven. Het was voor hem dan ook een grote teleurstelling dat de Bavodag 1980 niet in de St.-Bavo gevierd kan worden, doordat de kerkvoogdij het kerkgebouw wegens het risico van vallend gesteente voor het publiek heeft moeten sluiten tot na de restauratie. Dit betekent waarschijnlijk dat de kerk nog zes jaar lang gesloten blijft. Maar de Bavodagen moeten wel doorgaan! Dit jaar wordt de Bavodag in samenwerking met Gent gevierd. De voorbereiding eiste daardoor nog meer tijd en inspanning dan andere jaren het geval was. De feestelijkheden vinden nu op verschillende punten in de stad plaats. Intensief overleg met Gent was noodzakelijk en de Gentse gasten moesten onderdak worden gebracht. Maandenlang is onze voorzitter daarvoor in actie geweest en het kostte hem zelfs drie weken van zijn zomervakantie. Maar de Bavodag 1980 belooft wel een passend slot van zijn voorzitterschap te worden!

Ook voor de jaarlijkse Vriendentour heeft onze voorzitter zich steeds veel moeite gegeven. Zijn organisatietalent kwam daarbij goed van pas. De tochten verliepen altijd nauwkeurig volgens schema, hetgeen bij 250 deelnemers een grondige voorbereiding en een strakke leiding vereist. Bij de heer Delleman bleek een en ander in goede handen te zijn. Voorts heeft de heer Delleman gedurende elf jaren rondleidingen door de

Bavo georganiseerd, waardoor dit machtige bouwwerk bij onze stad- en streekgenoten steeds meer in de belangstelling kwam. Door het schrijven van het boekje "Een rondleiding door de Grote of St.-Bavo kerk" heeft de heer Delleman in een leemte voorzien. Sinds 1915 was over deze kerk geen boek meer verschenen. De prettige leesbaarheid - een excursie op papier - en de fraaie foto's van de heer E.A. van Voorden verklaren de grote vraag naar dit boekje. Geen wonder dat reeds na drie jaar een herdruk noodzakelijk bleek te zijn.

In het bovenstaande heb ik in het kort samengevat wat de heer Delleman gedurende zijn vijfjarig voorzitterschap voor de Vriendenkring en onze aloude Bavo heeft gedaan en betekend. Ik meen te mogen stellen dat hij het voorzitterschap op voortreffelijke wijze heeft vervuld. Namens de overige bestuursleden van de Vriendenkring, maar ook namens alle Vrienden en Vriendinnen van de Bavo en het bestuur van de Stichting Restauratiefonds van de Grote of St.-Bavo kerk wil ik hem hiervoor heel hartelijk dank zeggen.

Dank ook aan de heer J.A.H. Post, die bereid bleek te zijn de heer Delleman als voorzitter van de Vriendenkring op te volgen. Ik ben ervan overtuigd dat ook bij hem het voorzitterschap in goede handen zal blijken te zijn. Gaarne wens ik hem alle succes toe de Vriendenkring, in samenwerking met de overige bestuursleden, door de moeilijke periode heen te loodsen waarin de Vrienden en Vriendinnen de Grote Kerk niet zullen kunnen betreden.

I.R. J.J. FUIJKSCHOT

DE ROUWBORDEN WELKE VROEGER IN DE VONTKAPEL HINGEN

Alle "Vrienden" van onze zo vertrouwde Grote of St.-Bavo kerk hebben natuurlijk gelezen wat onze voorzitter, de heer Delleman, in zijn boekje inzake de wetenswaardigheden van deze kerk geschreven heeft over hetgeen te zien valt in de "Vontkapel", n.l. het grafmonument voor de Haarlemse schepen Mr. Gualtherus de Raedt (1694 - 1727) en diens echtgenote Anna Maria Muilman (1687 - 1751). Onder dit grafmonument ziet men op de vloer van de kapel twee enorme grafzerken van brons, waaronder zich de grafkelder der familie De Raedt bevindt. In het grote glas-in-lood raam dat zich boven het monument verheft, werd in later tijd (1877) een glasschildering aangebracht met de wapens van genoemd echtpaar vergezeld van de vier kwartierwapens van Mr. Gualtherus. Het is spijtig hierbij te moeten constateren dat de glazenier voor de keuze van zijn blauwe verfstof een bijzonder ongelukkige hand heeft gehad, aangezien het "azuur" in de wapens Broers, Muilman en Coninck in honderd jaar praktisch geheel verdwenen is, en tot een vrijwel kleurloos geheel degenereerde.

In de 18e eeuw zal de thans ietwat doods aandoende kapel een levendiger beeld vertoond hebben, aangezien naast het monument en waarschijnlijk ook op de beide zijmuren ongetwijfeld grote rouwborden waren aangebracht, elk voorzien van de nodige tekst en voorts versierd met het complete familiewapen van de overledene, alsmede met zijn of haar kwartierwapens, soms vier, ook wel eens acht stuks, geschilderd op kleine houten wapenschildjes welke meest aan haakjes waren opgehangen en volgens de heraldieke regels waren gerangschikt. In de 9e "Bavo Kroniek" deelde de heer Delleman reeds mede dat een aantal van deze wapenschildjes aan onze Stichting werden overgedragen ter restauratie en weder in gebruikstelling ter bestemder plaatse, namelijk in de Vont-

kapel. (Voorlopig zullen ze echter hangen in de kloostergangen van het stadhuis!). Deze kwartierwapentjes hebben betrekking op de zoon van bovengenoemd echtpaar (8 kwartieren) en diens tweede echtgenote (4 kwartieren). Dit waren Mr. Arend de Raedt, 5e Baronet (engelse titel welke hij in 1759 van een overleden familielid erfde), geboren te Amsterdam 8 juli 1714, herhaalde malen burgemeester van Haarlem, Hoogheemraad van Rijnland, enz. enz. gestorven te Haarlem 24 oktober 1771 en op 29 oktober d.a.v. in de Vontkapel begraven. Als weduwnaar van Antoinetta van Schuylenburch, dochter van een Haarlems burgemeester, hertrouwde hij te Haarlem 1 juni 1766 met Johanna Susanna Sellius, gedoopt in de Waalse kerk te Utrecht 30 juni 1731, overleden te Haarlem en eveneens in de Vontkapel begraven op 16 maart 1772.

Beschrijving der diverse wapens:

A Hoofdwapen van Mr. Arend de Raedt (en diens acht kwartieren), in rood drie gouden Friese schaatsen (zonder montuur), en in een zilveren schildhoek een rode geopende linkerhand met de vingers naar boven en de duim rechts (het engels embleem voor een baronet) en voorts in een blauw hartschild een gouden leeuw; een traliehelm gedekt door een kroon met zeven paarlen; dekkleden rood en goud.

Vier kwartierwapens ter linkerzijde, boven elkander.

- 1 De Raedt: als voren.
- 2 Broers: in blauw vijf zilveren vuurstalen, 2-1-2.
- 3 Maes: in zwart drie zilveren bloemen (vijfblad) de eerste bloem compleet bedekt door een vrijkwartier; in goud een rood muuranker.
- 4 Kerckrinck: in goud een roodgekroonde, getongde en genagelde zwarte leeuw, binnen een rode zoom.

Vier kwartieren ter rechterzijde,

- 1 Muilman: in blauw een zilveren keper vergezeld van vijf gouden sterren, twee boven ter weerszijden van de keper, en drie onder de keper gesteld 1 en 2.
- 2 Coninck: in blauw een gouden springende vos, staande op de voet van een naar rechts oplopende groene "berghelling".
- 3 De Vlammingh van Outshoorn: in rood drie zilveren jachthoorns met gouden montuur.
- 4 De Witt: doorsneden; a in blauw een opvliegende zilveren duif met een groen gebladerde tak in de snavel; b in blauw een zilveren keper vergezeld van drie zilveren klaverbladen.

B Hoofdwapen van Johanna Susanna Sellius (en haar vier kwartieren)

Het wapen gevat in een sierlijk gesneden omlijsting en gedekt door een kroon met zeven paarlen (zie foto van E.A. van Voorden).

gedeeld: I het bovenomschreven wapen De Raet, II (Sellius) in groen een zilveren schuinkruis vergezeld boven en (herald.) rechts van een zilveren zwaantje en links een zilveren malie.

Twee kwartierwapens ter linkerzijde:

- 1 Sellius: zie hierboven
- 2 van Strijen: doorsneden; a in goud een zwarte gaan-
de leeuw, rood getongd en genageld;
b in zilver een rode lolie.

Twee kwartierwapens ter rechterzijde:

- 1 van der Hooghe: gedeeld: I in blauw een gouden es-
culaapsstaf;
II in goud drie verlaagde
zwarte vierkanten (1 en
2), op het bovenste
vierkant rust een zilve-
ren duif met kuif.
- 2 Poules: gevierendeeld; 1 en 4, in rood een
gouden leeuw, 2 en 3, in goud een
blauw ankerkruis.

M. THIERRY DE BYE DOLLEMAN

OVERZICHT PERIODE 1 NOVEMBER 1979 T/M 23 AUGUSTUS 1980

Over deze periode ontvangen:

Contribuanten	f 28.550,05
Verkopen aan tafel	f 1.294,75
•ndleidingen	f 2.817,50
Vrienden-toer	f 12.650,--
Rente	f 3.101,11
Giften	f 690,--
Lezing hr. Delleman	f 100,--
Diverse boeken	f 119,40
Litho's	f 30,--
Lorentz lyceum	f 1.047,06
Nutsspaarbank	f 1.000,--
Div. verkopen aan tafel Gr.Houtstraat	f 2.127,--
	f 53.526,87

Over deze periode betaald:

Portikosten	f 3.140,71
Bavo-dag 1980	f 6.503,06
Drukwerken	f 11.403,--
Vrienden-toer	f 8.045,04
Kantoorbenodigdheden	f 504,10
Representatie-gelden	f 347,55
Bezorgloon-tel.k. secr.	f 92,50
•voboek voor Belg. Cons.	f 10,50
•erstzangdienst (Boys of Harlem)	f 332,25
Gas kronen elektrificeren	f 8.620,40
Stencil werkz.heden etc.	f 145,33
Werkvoorz.schap K'land	f 3.499,70
Kosten ledenvergadering	f 125,92
Trotseerloodjes en tassen	f 829,--
	f 43.599,06

P.S. Uitgaven van de vrienden-toer moet reke-
ning worden gehouden dat er nog aan rekeningen
een bedrag van + f 4.600,-- zal binnenkomen.

Saldi per 23 augustus 1980 van:

Postgiro	f 3.184,30
Ned. Credietbank	f 1.214,66
idem (6 m. opz.)	f 1.536,96
idem (12 m. opz.)	f 572,06
Alg. Bank Ned. rek.crt.	f 14.454,33
idem sp. rek.	f 10.896,31
idem (6 m. vast)	f 38.006,65
	f 69.865,27

Er rest ons nog van Promotie Comm. "Hartje Haarlem" f 5.000,-- en
CRM en Het Belg. Ned. Cultuur verdrag in verband met komende
Bavo-dag f 5.000,--.

H. DEURLOO,
penningmeester

"HET BELEG VAN HAARLEM", EEN GEDENKRAAM BESTEMD VOOR DE ST.-BAVOKERK.

Op initiatief van de Haarlemse Rotaryclub werd in 1973 beslo-
ten om de Grote of St.-Bavo kerk een zg. belegraam te schen-
ken in het kader van de 400-jarige herdenking van Haarlems
beleg door de Spanjaarden. Dit "belegglas" dient t.z.t. in de
kooromgang aan de Klokhuispleinkant van de Bavokerk ge-
plaatst te worden. Vanwege de definitieve sluiting van de
kerk werden de 21 rechte- en 8 traceringspanelen voorlopig
in een speciale kist verpakt en opgeslagen in het magazijn
van atelier Bogtman, in afwachting van een beslissing om-
trent het opbergen ervan in een Rijkschuilkamer. Toch meen-
den wij er goed aan te doen om u aan de hand van een foto
alvast een beschrijving van dat glas-in-lood-raam te geven,
opgesteld door de ontwerper persoonlijk.

"Het raam, dat in de toekomst
in de St.-Bavo kerk geplaatst zal
worden, beeldt de verdediging
uit van Haarlem door soldaten,
burgers, mannen en vrouwen,
tijdens de Spaanse belegering.
Het raam is + 2 meter breed en
ongeveer zeven meter hoog.
De oplossing voor het ontwerp
vond ik door mijzelf op een be-
paalde hoogte te plaatsen als
toeschouwer, zodat ik de bin-
nenzijde van de stadsmuur kon
overzien en ook het land buit-
ten de wallen, de tenten en
kanonnen van de vijand. Het
Spaarne met de schepen, de
duinen en de lucht boven dit
alles. Rookwolken binnen en
buiten de stad van brand en
kanonvuur, binden de opgaan-
de lijn van het tafereel. Aan
de binnenzijde van de muur
staan ladders opgesteld en de
onderste drie figuren geven
stenen aan naar de bovenste
figuren, die de stenen naar de
vijand werpen. De figuur
links boven schiet met een
musket.

Het glas werd niet beschilderd
zoals in oude glasramen
meestal wel gebeurde.

De loodlijn in dit ontwerp is dus belangrijk, omdat b.v. een
gezicht van een figuur in de contour alleen tot uitdrukking
komt zonder dat b.v. ogen geschilderd op het glas nodig
zijn.

In de oude ramen valt de decoratieve waarde van de kleur
het eerst op, na langer kijken komt dan ook de voorstel-
ling op de toeschouwer toe. In dit gedenkraam is het zelf-
de de opzet, de kleur als totaliteit staat bijna op het eer-
ste plan als een wemeling, daarin verschijnen de figuren,
die in een rhythmische compositorische beweging naar boven
gaan. Bij bijna alle figuren zijn de armen actief naar bo-
ven gericht en de lijnen van de rookwolken en de lijn van
de rivier zetten dit rhytme naar boven voort.

De roodgekleurde wolk boven het raam is een symbool van
de dreigende situatie.

Het raam werd uitgevoerd bij de firma Bogtman in Haarlem."

PROF. FRISO TEN HOLT

dat uit het "Restauratiefonds-van-de-Vrienden" ter verfraaiing van de aloude Baaf in 5 jaar tijds totaal een bedrag van f 100.000,-- werd gevoteerd? De heren H.W. van Kempen, onze kerkarchitecten, stellen u voor om de gelden van 1981 te besteden aan het restaureren van een origineel raam in de kooromgang van de kerk!

dat ons bankrekeningnummer bij de A.B.N. is 560 13 13 13? En dat wij uw lidmaatschapsbijdrage voor 1981 middels ingesloten acceptgirokaart graag dit kwartaal weer tegemoet zien op postgiro 36 18 800 f.n.v. "Vrienden van de Grote Kerk" te Haarlem? Voor f 10,-- bent u al Vriend of Vriendin en voor f 30,-- of meer ontvangt u bovendien een prachtige Bavo badhanddoek.

dat Pater H.M. van Ooijen te Haarlem in 1976 onze 1000ste Vriend werd, mej C.L. Kniphorst te Bloemendaal in 1977 onze 2000ste Vriendin en dhr. A. Schindeler te Amstelveen in 1980 onze 3000ste Vriend? Thans tellen we 3127 leden! Helpt u mee ons 4000ste lid aan te brengen? De heer J.H. Broek Roelofs zegt u bij voorbaat dank voor uw reactie!!

dat in het voorstel van B. en W. inzake het vaststellen van een officiële Haarlemse vlag in 1975 werd gesproken over de Kruistocht naar Damiate (1218 - 1219) en de rol daarbij van keizer Barbarossa (1123 - 1190)? Als toenmalig fractie-assistent van het CDA liet ik de geachte raadsleden erop wijzen, dat het daarbij om keizer Frederik II (1194 - 1250) ging. Burgemeester De Gou vond echter dat de raad het collegevoorstel in deze toch maar moest aanvaarden met de toezegging dat de leeftijden van de Frederiken alsnog zou worden nageplozen! (Of dit ooit gebeurd is, weet ik niet, TH.D.)

dat het raadsvoorstel inzake het om niet overdragen van de 14 wapenborden van het geslacht De Raet zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen werd door de gemeenteraad van 's Gravenhage? In verband met de sluiting van de Grote Kerk kunnen de borden echter niet opgehangen worden in de Vontkapel, maar voorlopig een plaats krijgen in de kloostergangen van het stadhuis!

dat tijdens de komende "Bavodag" een honderdtal Gentenaars acte de présence zullen geven om ons eerste lustrum extra luister bij te zetten? Zij logeren bij even zoveel stadgenoten om de relatie tussen de beide Bavosteden Gent en Haarlem extra te accentueren!

dat in begin 1981 vermoedelijk zal worden begonnen met de "afsluitende" grote restauratie van 1873 - 1915? Het Rijk zal daarvan 60% financieren, de Gemeente 30% en de Provincie heeft haar aandeel van 10% "afgekocht" met een contante betaling van 2,1 miljoen gulden! Er wordt begonnen met het schipgedeelte van de kerk om dat deel zo spoedig mogelijk weer voor het publiek open te kunnen stellen!! In 1983 zal dan wellicht voor het eerst weer 'n "Bavodag" gevierd kunnen worden in de Grote Kerk!

dat in 1877 de Haarlemse Gemeenteraad besluit om gedurende tien jaar jaarlijks 1000 gulden voor herstelling van de Grote Kerk beschikbaar te stellen en dat de Raad in 1887 nogmaals voor acht jaar 1000 gulden 's jaars de kerk toestaat? Nu gaat het om bedragen van 1.000.000 gulden 's jaars voor de Gemeente Haarlem!

Uit de geschiedenis weten we, dat Bavo leefde in Midden-België en later toetrad tot de Benedictijner communiteit in Gent. Daar, in die streek, kende men hem en ontwikkelde zich zijn leven. Van minder-gewaardeerde bestuurder van een landstreek, de Haspengouw, tot een aan het leven totaal onthechte man; tot een heilige. Het spreekt dan ook welhaast vanzelf, dat het eerste bedehuis, hem gewijd, in België stond, en wel in Gent: de bekende en beroemde St. Bavo, of St. Baafs, zoals de Vlamingen zeggen. Eveneens vanzelfsprekend is, dat vanuit die stad zich zijn faam verbreidde in het Belgenland en dat daar vele gemeenten te vinden zijn die hem tot hun beschermheilige, hun schutspatroon, kozen.

- ☐ In het bisdom Gent zijn dat de volgende, in alfabetische volgorde:
Baaigem, Stad Gent (de kathedraal), Gijzenzele, Goferdinge, Gontrode, Mendonck, Mere, Vinderhoute, Wanzele en Zingem.
- ☐ In het bisdom Brugge: Brugge-St. Andries, Houtave, Kanegem, Merkem (Houthulst), St. Baafs-Vijve, Watou en Westrozebeke.
- ☐ In het bisdom Antwerpen: Boechout, Meerhout-Zittert, Nieuwderwijk, Oud-Turnhout en Wilrijk.
- ☐ In het bisdom Mechelen-Brussel: Chaumont-Gistoux en Zellik.
- ☐ In het bisdom Doornik: Amougies.
- ☐ Nog wordt St. Bavo zeer vereerd te Vlierzele, Lokeren-Heien-de en Molenstede bij Diest.

Vanuit de Zuidelijke Nederlanden waaide de Bavo-verering over naar Noord-Nederland, óns land dus.

- ☐ Op de eerste plaats mag genoemd worden Haarlem, met twee Bavo-kerken zelfs, de oude en de nieuwe. De laatste eveneens kathedraal, bisschopskerk.
- ☐ Dan 3 plaatsen rond Haarlem, te weten: Heemstede, Overveen (tot 1856), en Schoten (nu Haarlem-Noord).
- ☐ Vervolgens vindt men in ons land kerken, aan de H. Bavo toegewijd:
- ☐ In Noord-Holland: Ursem.
- ☐ In Zuid-Holland: Oude Ade en Pendrecht (Rotterdam).
- ☐ In Zeeland: Groede en Aardenburg (de laatste nu Ned. Hervormd)
- ☐ In Gelderland: Angeren
- ☐ In Noord-Brabant: Raamsdonk en Rijsbergen.
- ☐ In Limburg: Nuth
- ☐ En tenslotte in de provincie Utrecht: Harmelen.

Vermelding verdient tenslotte, dat de gemeenten Wilrijk (in België) en onze Limburgse gemeente Nuth de H. Bavo zelfs in hun gemeente-wapen voeren.

JOH. W.B. BEIJK

BAVO KRONIEK

secc. Zeelandlaan 72 - 2101 TP Heemstede Tel. 023-289 679

Haarlem, januari 1981

Goede Vriend! Goede Vriendin!

Deze maand gaat het dan toch gebeuren. Het restaureren van de Grote of St.-Bavo kerk te Haarlem, onze gemeenschappelijke "Vriend"! Het zal een aangelegenheid worden van vijf à zes jaar. Er zal begonnen worden met het schipgedeelte van de aloude Baaf. En tussentijds zult U op de hoogte gesteld worden van de vorderingen inzake de restauratiewerkzaamheden o.a. via onze Bavo Kroniek.

Graag attendeer ik U nog eens op het "Vrienden-geschenk" voor de betalrs van dertig gulden of meer voor het "Vriendenjaar-1981". Het betreft een erg mooie badhanddoek (winkelwaarde f 14,95) met een afbeelding van de Grote Kerk, gezien vanuit de Damstraat, zoals de omslagfoto van ons "Kringboek". Echter in de kleuren wit en bruin, gewoon in één woord prachtig uitgevoerd! Een geschenk dat U zeker hebben wilt en wellicht wilt U er wel meerdere bestellen voor Uw bevriende relaties, bijvoorbeeld als verjaardagscadeau. Tot en met zaterdag 31 jan. kunt U dit geschenk voor slechts f 10,- verkrijgen bij de kosterij van de Bavo, of na storting van f 13,- (inclusief verzendkosten) per giro. Na die datum kost deze fraaie badhanddoek f 12,50. Wij menen dat U als Vriend of Vriendin recht heeft op deze korting als dank onzerzijds voor Uw lidmaatschap en Uw daadwerkelijke bijdrage om met die Bavohanddoek weer een nieuw lid te werven! Onze Bavokerk verdient juist vandaag ons aller belangstelling. Ons gezamenlijk restauratiefonds moet toch eigenlijk met honderdduizenden guldens gespekt worden.....

In de z.g. kapel van het Frans Halsmuseum is thans het Bavoilver tentoongesteld. Mevrouw E. Zetteler, conservatrice van het museum heeft zich bereid verklaard om op zaterdag 17 jan. a.s. voor de Vrienden en Vriendinnen van de Grote Kerk om 14.00, 14.30 en 15.00 uur korte inleidingen te houden in voornoemde kapel over dat zilver. Ook de door ons bestuurslid, Dr. P. Biesboer, gereinigde koperen lezenaar van het hoogkoor, de z.g. Pelikaan, staat daar opgesteld. De heer J. Pollé, medewerker van het museum, heeft hem zelfs opnieuw bijgewerkt!! Ook na 17 jan. is de expositie te bezichtigen, dagelijks van 10 tot 16 uur. Tot 1 maart is het entree ook voor de Vrienden en Vriendinnen van de aloude Baaf gratis! Neem gerust uw kennissen mee..... Ook van Uw "Vriendschapsgelden" willen wij graag mede de Bavokerk restaureren voor datgene wat niet subsidiabel is!

Ik wens u voor 1981 alle goeds toe, met vriendengroet, Uw

J.A.H. Post, voorzitter.

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem, tel. 023 - 24 21 90
Secretariaat J.H. Broek Roelofs, Zeelandlaan 72, 2101 TP Heemstede, tel. 023 - 28 96 79
Penningmr. H. Deurloo, Hyacinthenlaan 26rd, 2015 BD Haarlem, tel. 023 - 32 64 14
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

UITNODIGING VOOR DE JAARLIJKSE "VRIENDENTOUR" OP ZATERDAG 9 MEI 1981 NAAR MIDDELBURG.

Op zaterdag 9 mei a.s. wordt er een bezoek gebracht aan Middelburg.

Reeds in 1103 wordt er in een beschrijving over de Heilige Willibrord over Middelburg geschreven, in de 9e eeuw als burcht ontstaan tegen de invallende Noormannen, geleidelijk een centrum voor handels- en kooplieden, mede vergroot door de omstreeks 1123 gestichte Middelburgse Abdij. Reeds in 1217 kreeg Middelburg stadsrechten.

● el belangrijk werk heeft Graaf Willem de IIe van Holland en Zeeland voor de ontwikkeling van Middelburg verricht, de Graaf is in de Koorkerk begraven.

In de Tachtigjarige oorlog bleef Middelburg trouw aan de spaanse troon, in 1574 is zij door de prinsgezinden na twee jaar belegeren ingenomen.

In de 17e en 18e eeuw beleefde de stad een bloeiperiode, handelshuizen werden gesticht. De Oost- en Westindische Compagnieën vestigde eveneens kantoren en pakhuizen in de stad. De franse overheersing was ook voor de handel van Middelburg fataal, het inwonertal liep snel terug en ondanks de opening van de nieuwe haven, kanaal door Walcheren en de spoorwegverbinding met het vaste land werd Middelburg een rustige provinciestad. In 1929 legde een grote brand een gedeelte van de lange Delft in as. Op 17 mei 1940 bombardeerden de nazi's bruut en onnodig de stad. Heel veel ging verloren, Stadhuis, abdijgebouwen en onvervangbare huizen gingen in vlammen op. Reeds in de oorlog werd met kracht de herbouw ter hand genomen.

Middelburg telt thans 1100 monumenten, velen zeer deskundig gerestaureerd.

● In Middelburg worden wij door Burgemeester en Wethouders ontvangen op het beroemde stadhuis, gebouwd tussen 1452 - 1458 onder de architectuur van diverse leden van het beroemde geslacht Keldermans uit Mechelen.

Na de ontvangst zullen er enkele rondleidingen door het stadhuis voor onze groepen worden gehouden. Tussen 13.30 en 15.00 uur is het mogelijk de abdij te bezoeken, gebouwd tussen 1120 en 1130. Deze abdij was eerst zetel der Reguliere Kanunniken. Later zetel der Norbertijnen monniken. Sinds 1574 zetel van het bestuur van Zeeland, o.a. zijn na 1940 in dit complex gevestigd het Zeeuws museum en het Rijksarchief. Om 15 uur worden wij in de Oostkerk verwacht, aan deze kerk hebben o.a. Pieter Post en Arent van 's Gravensande tussen 1646 en 1667 hun beste krachten gegeven. In deze kerk zal door de vaste organist een concert van 10 minuten worden gegeven. Om 15.30 uur vertrekken wij weer naar Haarlem.

De voorbereidingen zijn in prettige sfeer met medewerkers van de gemeente Middelburg en het gemeentebestuur van deze stad verricht. Het is duidelijk dat gemeentebestuur en bewoners van Middelburg zich op ons bezoek verheugen.

Uw bestuur heeft er alles aan gedaan de 9e mei weer een fijne dag te laten worden.

UW BESTUUR

PROGRAMMA 9 MEI 1981 MIDDELBURG DAG

- 07.30 uur precies vertrek bij de Bavokerk
Oude Groenmarkt.
koffie drinken in Ridderkerk
- 11.00 uur ontvangst door B en W van Middelburg
- 11.30 - 12.00 - 12.30 uur rondleidingen door het stadhuis.
- 13.30 t/m 15.00 uur zijn de Nieuwe- en Koorkerk te bezichtigen. Tevens is het mogelijk het Zeeuws Museum te bezoeken, de kerken en museum zijn in het abdij-complex ondergebracht.
- 15.00 uur bezoek aan de Oostkerk waar voor ons een concert op het in 1783 gebouwde orgel gegeven zal worden.
- 15.30 uur vertrek naar Haarlem, onderweg drinken wij thee in Rotterdam-Zuid.
- 19.00 uur hopen wij weer veilig bij onze Baaf terug te keren.

Er zijn vijf goede bussen voor u gereserveerd. Mogen wij vóór 25 april 1981 weten of u met ons meegaat. De kosten zijn f 36,50 inclusief 2x koffie en 1x gebak op de heenweg en een vrije consumptie op de terugweg, alsmede de entrees in Middelburg.

Gaarne zien wij uw reservering op postgiro 3618800 t.n.v. Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem tegemoet.

Wilt u er bij vermelden Vriendentour?

Reservering geschiedt alleen volgens volgorde van binnenkomst. Indien er meer aanmeldingen komen dan deelnemers meekunnen, gaan wij in september nog een keer. Graag tot 9 mei a.s.

Namens de reisleiders

J.A.H. POST

Kabinet Burgemeester

VOORWOORD

Het is inmiddels een goede traditie geworden dat de Vriendenkring van de Grote of St.-Bavokerk uit Haarlem, ieder voorjaar een excursie organiseert naar een stad, binnen of buiten onze landsgrenzen, die kan bogen op een belangrijk historisch-monumentaal verleden.

Dat u dit jaar op 9 mei a.s. Middelburg hoopt te bezoeken, verheugt ons en ik kan u daarbij de verzekering geven dat u een waarlijk "historische" dag zult meemaken in de "monumentenstad" Middelburg.

Zowel onze monumentale kerken en stadhuis, als ook onze "kleine" monumenten tonen aan dat het op een juiste wijze restaureren en instandhouden van deze erfenis, in belangrijke mate bijdraagt aan het leefklimaat in een stad.

Het door uw Vriendenkring opgestelde programma staat borg voor een afgewogen variatie van uw excursiedag. Van onze kant zullen wij daaraan gaarne nog enige kwaliteit toevoegen.

Ik wens u 9 mei a.s. een geslaagde dag toe!

De burgemeester van Middelburg
DRS. P.A. WOLTERS

In het oude hoofdgebouw van het Frans Halsmuseum, in de zg. Kapel, staan twee vitrines met zilver uit de Bavokerk opgesteld. De twaalf collecteschalen uit 1729 waren al in 1974 in bruikleen gegeven. Daar zijn nu, vanwege de restauratiewerkzaamheden aan de Bavo - de twaalf Avondmaalsbekers en de acht broodschalen bijgekomen.

Foto van de Avondmaalsbeker van Andries Akersloot met wapen van Johannes Smits 1737

Het is een indrukwekkend geheel geworden, dat Haarlems zilver laat zien vanaf 1592 (de vroegst gedateerde beker door Cornelis Willemsz. van Doorn) tot aan 1737. In dat jaar schonk Johannes Smits twee Avondmaalsbekers en zes broodschalen met prachtige Lodewijk XIV-randen, aan de kerk. Zowel de bekers als de broodschalen werden door de zilversmid Andries Akersloot vervaardigd en voorzien van een fraai gegraveerd wapen van de schenker. Uit hetzelfde jaar en van dezelfde meester dateren de twee kleinere broodschalen, voorzien van een gegraveerde afbeelding van de kerk. Het is interessant de onderlinge verschillen in gravering te bekijken op de Avondmaalsbekers. De oudste beker heeft de mooiste rand met laat-Gotische motieven erin. De randen op de latere bekers zijn meer gestyleerd en eenvoudiger van ornament. Duidelijk is te zien dat op vrijwel alle bekers de Bavokerk is afgebeeld met een naar verhouding té grote toren.

In de hoek van de "Kapel" staat eveneens de machtige koperen "Pelikaan" uit het koor van de Bavo opgesteld. Deze koorlezenaar werd in 1498 door het Schoenmakersgilde bij "Jan Fyery van Mechelen" (Jan Fierens) besteld en een jaar later op St. Crispijnsdag, de dag van de beschermheilige van het Schoenmakersgilde, in de kerk geplaatst. De magnifiek gegoten lezenaar trotseerde oorlogen en slechte tijden en behoort tot één van de belangrijkste kunstwerken van de Bavo. Jammer genoeg verloor hij in de loop der tijden de drie jongen, waarvoor het eigen bloed werd geofferd, die tussen de klauwen hebben gezeten. Eveneens verdwenen zijn de lichtarmen in de schacht van de lezenaar en de liggende leeuwen, waarop oorspronkelijk de zeslobbige voet rustte. De "Pelikaan" werd voorgesteld als symbool van Christus. Pelikaan in zo-

verre, dat zij een adelaarachtige vogel uitbeeldt, die zich de borst openrijt om zijn drietal jongen te voeden. Tegen het einde van de 15e eeuw had de kunstenaar ook nog geen natuurgetrouwe afbeelding van een echte pelikaan ter beschikking!

E. ZETTELER

MIDDELBURG - HAARLEM

Het was de 17e mei 1940, toen Middelburg door een bombardement zwaar beschadigd werd.

Vele huizen, openbare gebouwen en kerken gingen in de vlammen op. Bij de herbouw van de stad vonden ook enige drastische ingrepen plaats. Hoeveel kritiek er op de herbouw van de stad ook te leveren valt - en restauratieopvattingen en stratenplan-wijzigingen zijn nu eenmaal zaken die altoos aan kritiek onderhevig zijn - Middelburg is een stad gebleven waar het goed vertoeven is en waar nog altijd een opmerkelijk aantal monumentale gebouwen te bewonderen zijn, naast de oude straatwanden en andere fraaie situaties. Daarenboven zijn de belangrijkste gebouwen - hoe ernstig ook beschadigd door het oorlogsgeweld - door restauratie behouden gebleven.

De zeven wandtapijten welke in de Abdij aanwezig waren, overleefden de ramp, aangezien zij - opgerold in blikken kokers - in de kelders van het Statengebouw geborgen waren. En om deze zeven wandtapijten gaat nu dit verhaal. Het was de Haarlemse schilder Hendrik Cornelisz. Vroom, die omstreeks 1590 de opdracht verkreeg om een vijftal ontwerpen voor wandtapijten te maken, die strijd verbeeldende tussen de Zeeuwen en de Spanjaarden in de eerste periode van de tachtigjarige oorlog.

De uitgebeelde zeeslagen zijn: de slag bij Bergen op Zoom, Rammekens, Lillo (met op de achtergrond de stad Antwerpen) Zierikzee en fort Haack bij Veere. Dit laatste ontwerp werd, ter wille van de beschikbare muurgedeelten in de Statenzaal, in twee delen uitgevoerd.

Het tapijt "de slag bij Bergen op Zoom" werd te Delft geweven op de weverij van François Spierinckx, de overige tapijten, waarbij ook het Schoorsteenstuk met o.m. het portret van de Vader des Vaderlands, het wapen van Zeeland en de wapens van de zes stemhebbende steden van Zeeland, werden in Middelburg geweven door de weverij van de familie de Maeght. Het eerste tapijt kwam gereed in 1595 en het laatste - het Schoorsteenstuk - in 1603. Dit tapijt is vervaardigd naar het ontwerp van een andere Haarlemse schilder nl. Karel van Mander, bekend ook als schrijver van het Schilderboek.

In haar boek "de Geschiedenis der Tapijtweverijen in de Noordelijke Nederlanden" (Leiden 1936) beschrijft mej. Dr.

G.T. van Ysselsteyn uitvoerig over de totstandkoming van deze serie tapijten. Over het Schoorsteenstuk schreef zij bovendien een verhandeling in het Zeeuws Tijdschrift (5e jaargang, 1955, no. 5), waarin zij aantoont hoe Karel van Mander het ontwerp - en het portret van Prins Willem - samenstelde uit een werkstuk van de Haarlemmer Henrick Goltzius en een anonieme prent, verbeeldende de veldtocht over de Maas, 1568.

In 1954 werd besloten om het Schoorsteenstuk in restauratie te geven. De Haarlemse Werkplaats tot herstel van antiek textiel werd met deze opdracht belast. In het voorjaar van 1959 werd het gerestaureerde tapijt door de toenmalige commissaris der koningin van Zeeland, Jhr. Mr. A.F.C. de Casembroot feestelijk in ontvangst genomen. Direct daarop kwamen de beide tapijten met de voorstelling van de slag bij fort Haack aan de beurt. Daarna "de Slag bij Lillo" en "de Slag bij Zierikzee". In het midden van de zeventiger jaren verkreeg de Werkplaats ook de opdracht om de beide grootste tapijten van de reeks, "de Slag bij Bergen op Zoom" en "de Rammekens" (elk 7.50 x 3.90 m.), te restaureren.

De tapijten zijn zeer fijn van makelij; ongeveer 8 kettingdraden per cm. weefbreedte. De inslag - en dat is het garen waarmee de voorstelling wordt geweven - bestaat uit wol en zijde. En het is juist de degradatie van de oude zijde garens die de oorzaak is van de zeer ingrijpende, tijdrovende en dus kostbare restauratie.

Na de restauratie en gedeeltelijke herbouw van het Abdij-complex werd ook het Prov. Zeeuws Museum daar ondergebracht. En één der zalen daarin, is bestemd voor de "Zeeslagen". Vijf tapijten zijn er weer in volle glorie te aanschouwen. Het zal evenwel nog een aantal jaren vergen voor de laatste twee tapijten de Haarlemse Werkplaats zullen verlaten.

Naar aanleiding van haar veertig jarig bestaan gaf de Werkplaats in oktober 1980 een jubileumboekje uit. In dit boekje wordt ook aandacht besteed aan de hierboven beschreven serie wandtapijten. Een serie welke in velerlei opzichten uniek te noemen is. Een serie ook waardoor de stad Middelburg op een speciale manier verbonden is met de stad Haarlem.

FREEK VISSER

Van de oude glazen - van vóór de hervorming - is er in de Bavo helaas niet één meer over. Van deze ramen, zéér grote en kleinere, zijn er een twintigtal, voornamelijk vanuit de oude kerkrekeningen, bekend.

Evenals van het grote raam in de westgevel, dat omstreeks 1735 voor het huidige grote orgel moest wijken en werd dicht-gemetseld, zijn van het centrale raam in de kooromgang de "cartons" nog bewaard gebleven. Deze cartons zijn de ontwerpen in kleur op ware grootte op papier getekend, welke nog in het archief van het Rijksmuseum te Amsterdam aanwezig zijn.

Volgens onze inlichtingen is dit raam omstreeks 1550 door Dirck Willemsz. Tybaut in opdracht van de Bisschop van Luik vervaardigd. De voorstelling is waarschijnlijk niet geheel compleet (nog in onderzoek bij het Rijksmuseum) en stelt een knielende figuur voor, waarschijnlijk Paus Gregorius.

Door een nieuwe methode van conserveren van deze cartons is het helaas thans nog niet mogelijk deze te vertonen. Wij hopen echter door overleg met de conservator Drs. M.P. Haga, dat het mogelijk zal zijn goede copieën van deze cartons op ware grootte te vervaardigen en deze binnenkort tentoon te kunnen stellen.

Dan zal het misschien mogelijk zijn dat de bekende Haarlemse glazenier Bogtman van deze cartons een "vertaling" maakt in gebrandschilderd glas, zodat het raam met de authentieke voorstelling van destijds, mogelijk gemaakt door een schenking van de vrienden van de Bavo, weer herplaatst kan worden zodra het "raamharnas" in de laatste fase van de restauratie, zal zijn hersteld.

H.W. VAN KEMPEN JR.

BESTE VRIENDEN EN VRIENDINNEN,

Met enthousiasme mag ik u vertellen dat de verkoop van de fraaie badhanddoek bijzonder geslaagd genoemd mag worden. Bij de Kosterij aan de Groenmarkt zijn maar liefst 861 handdoeken verkocht en een even groot aantal is door velen bij u bezorgd of per post verzonden.

De Bavo-badhanddoek, met de afbeelding van de Grote Kerk gezien vanuit de Damstraat, kunt u nog steeds afhalen bij de Kosterij voor f 12,50. Wilt u er nog één thuis bezorgd hebben, dan moet u het secretariaat even bellen of schrijven.

Er is nog steeds vraag naar onze correspondentiekaartjes. Dit mapje kunt u afhalen bij de Kosterij aan de Groenmarkt voor f 5,--.

Daarmee zijn wij nog niet uitgeput want de heer Th.A. Delleman stelde met name voor het toerisme ook een Bavo-fotoboek samen. Vijftig prachtige paginagrote foto's werden, evenals voor ons Kringboek, vervaardigd door de heer E.A. van Voorden. Bovendien is de ondertiteling bij de foto's in het Frans, Duits, Engels en in het Nederlands verzorgd. Dit boekje kost slechts f 7,50. Bij het naslaan van het ledenregister valt het op dat er toch nog velen zijn die het Bavo-boek nog niet in huis hebben.

Hans Invernizzi, oud-journalist van het Haarlems Dagblad schreef over dit boek:

"De grondig herziene versie van het Bavo-boekje is werkelijk een juweeltje. Het is een uitstekende gids. Delleman neemt de lezer als het ware bij de hand en toont hem alle aardige details, die hij anders over het hoofd zou zien. Gelukkig heeft de auteur prietpraat, opsommingen van jaartallen en namen en onbegrijpelijke termen geschuwd. Hij is er in geslaagd over het woelige leven van Haarlems fraaiste monument in heldere taal veel boeiends op papier te zetten. Het boekje staat bol van de interessante uiteenzettingen".

Mocht u dit boekje "Een rondleiding door de Grote of St.-Bavo Kerk te Haarlem" nog niet in uw bezit hebben, voor f 20,-- kunt u het afhalen bij de Kosterij aan de Groenmarkt. Dit monumentale gebouw is uw extra aandacht vandaag beslist waard! De "Vriendenkring", die momenteel uit ruim 3000 leden bestaat, heeft in deze periode uw steun meer dan nodig! Al mag de Grote Kerk dan nu gesloten zijn, er wordt hard gewerkt daar. Is het dan niet leuk om ook zelf een steentje bij te dragen aan de verfraaiing van het interieur van dit grootse monument? Daarom nog een oproep aan diegene die voor dit jaar nog niet hebben gestort. Wij hopen dat u tot onze Vriendenkring wilt blijven behoren en nog deze maand uw bijdrage stort op postgiro 3618800 t.n.v. Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem. U weet, voor slechts f 10,-- per jaar moogt u zich al Vriend of Vriendin van de Grote Kerk noemen. Voor nadere informatie enz. kunt u zich wenden tot het Secretariaat, telefoon 023 - 28 96 79.

J.H. BROEK ROELOFS

Reeds in 1980 was het duidelijk dat de Sint-Bavo Kerk voor restauratie geruime tijd gesloten zou zijn. Voor College van Kerkvoogden en uw bestuur spannende maanden. Begin van dit jaar heeft de aanbesteding voor restauratie plaatsgevonden, u heeft daar in de pers uitvoerig over kunnen lezen. Intussen is er veel gebeurd, in goed overleg zijn de kunstschaten veilig opgeborgen, enkele zeer belangrijke voorwerpen kunt u bezichtigen in het Frans Hals Museum. Ik verwijs u naar het artikel in dit blad van mevrouw E. Zetteler. Enkele vergaderingen van uw bestuur hebben gediend om met de architect, de heer H.W. van Kempen jr. te bespreken wat wij als Vriendenkring met de door u verstrekte gelden aan verfraaiing van onze Bavo konden verrichten. Het is duidelijk dat e.e.a. met grote zorg moet worden bekeken. De restauratie zal in 3 fasen worden verricht en wel in de jaren 1981/'83 - 1983/'85 - 1985/'87. Er moet bekeken worden wat is haalbaar en wat is er historisch verantwoord om te laten restaureren.

In mei 1980 heeft het bestuur u twee voorstellen gedaan: het restaureren van de wapenborden van het geslacht De Raet, hetgeen is geschied en de restauratie van de Vontkapel. De restauratie van de Vontkapel is in het grote restauratie plan opgenomen, nu bleek dat het hekwerk om de kapel niet hersteld zou worden. Wij meenden dat het historisch verantwoord zou zijn dat wel te doen. Hetgeen door de architect ondersteund wordt. De f 15.000,-- , wat de gehele restauratie zou gaan kosten, blijft in onze kas. Nu kost de restauratie van het hekwerk en het weer aanbrengen, ongeveer f 5.000,-- . Wij hopen dat u het goed vindt dit bedrag te voteren, zodat e.e.a. in de 1e fase van de restauratie kan worden medegenomen.

Wat nu verder, er zijn enkele belangrijke plannen en wel deze:

restauratie van het plafond van het schip - kosten f 100.000,-- , alleen mogelijk als de restauratie aan de gang is, op dit moment wordt besproken of het verantwoord is deze restauratie te doen verrichten.

een raam in het koor door de Vriendenkring geschonken - kosten f 60.000,-- à f 65.000,-- . Voor meerdere gegevens verwijs ik u naar het artikel van de heer Van Kempen Jr. in dit blad.

een Bavobeeld sinds 1496 staat aan de gevel - Groenmarkt-zijde - het Bavobeeld, gemaakt door Dirck Jacobsz en betaald met aflaatgelden. Het beeld is in zeer slechte staat en kan niet meer hersteld worden. Bij de a.s. restauratie zal het beeld van zijn voetstuk verwijderd worden. Het plan is nu het beeld in de kerk te doen plaatsen, ik heb nu met de

Gemeente Haarlem onderhandelingen geopend om te bezien of het mogelijk is een nieuw Bavobeeld te laten vervaardigen. Want wat is Haarlem zonder Bavobeeld. Er zijn mogelijkheden, welke moeten worden onderzocht. Misschien kan onze Vriendenkring met gelden bijspringen, om weer een fraai Bavobeeld in 1987 op zijn plaats te krijgen.

Wij als bestuur verzoeken u nu ons te willen machtigen in deze gevallen te onderhandelen met diverse instellingen, zodat de gelden op de juiste wijze kunnen worden besteed. Over het verdere verloop van deze eventuele restauraties zullen wij u regelmatig informeren.

In de komende jaren heeft het bestuur uw steun nodig in vele opzichten.

Mogen wij u nog eens vragen in 1981 allemaal één lid aan te brengen, met deze extra gelden kunnen wij dan in het belang van onze Bavo weer veel verrichten.

Namens het bestuur

J.A.H. Post

UITNODIGING VOOR DE LEDENVERGADERING VAN 7 MEI 1981

Het bestuur van de "Vriendenkring" nodigt u gaarne uit voor de jaarlijkse ledenvergadering op donderdag 7 mei a.s. van 20.00 tot 21.45 uur in de NIEUWE KERK - NIEUWE KERKS-
PLEIN.

Agenda

- 1 Welkomstwoord door de voorzitter van de Stichting Restauratie Fonds, Ir. F. van Hattum.
- 2 Mededelingen van het bestuur.
- 3 Voorstellen - uw eventuele voorstellen ontvangen wij gaarne vóór 1 mei a.s. - en stemming over besteding en/of reservering van binnengekomen gelden voor 1981.
- 4 Koffiepauze - door bestuur aangeboden -
- 5 Dialezing over Middelburg door de heer Ir. J. Snoeij, stadsarchitect van Middelburg.

Namens het bestuur van de "Vrienden van de Grote Kerk".

J.A.H. POST

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE "VRIENDENKRING" 1981

J.A.H. Post, voorzitter, van Kinsbergenstraat 50, Haarlem
J.H. Broek Roelofs, secretaris (ledenbestand), Zeeland-
laan 72, Heemstede
H. Deurloo, penningmeester, Hyacinthenlaan 26rd, Haarlem
H.L. Vermaire, namens de kerkvoogdij, E. Casimirlaan 19,
Overveen
H.J. Brunt, rondleider, Elswoutlaan 3, Overveen
P. Biesboer, rondleider, Klein Heiligland 64b, Haarlem
W.B. van Schaik, rondleider, Koninginneweg 54, Haarlem
P. Speelman, namens de leden, Staalstraat 19'''', Haarlem
1 vacature Restauratie fonds.

ALLE VRIENDEN EN VRIENDINNEN HARTELIJK DANK!

Het 1e lustrum van de "Vriendenkring" is een onvergetelijk festijn geworden! In de feeëriek verlichte zg. Gravenzaal van het stadhuis sprak de vice-voorzitter van de Stichting Restauratie Fonds, Ir. J.J. Fuijkschot, mij toe ter gelegenheid van mijn aftreden als voorzitter. Uit dank ontving ik namens alle Vrienden en Vriendinnen het "Alfabetisch Register" op Allan's "Geschiedenis en Beschrijving van Haarlem" en een erg mooie antieke koperen blaker. Vorstelijke geschenken! En in de sfeervolle Kloostergang van het stadhuis bedankte Burgemeester, Drs. J. Reehorst, mij voor de diensten onze Bavostad bewezen en bood mij namens het Gemeentebestuur het boek "Kijk op Haarlem" aan. Een onvergetbaar gebeuren! In de Josefkerk werd van mij afscheid genomen door de heer H.L. Vermaire, president-kerkvoogd, die zijn dankwoord onderstreepte met de aanbidding van een ingelijste, prachtige historische prent van het Haarlemse stadhuis naar een schilderij van G.A. Berckheyde! Na mijn particuliere audiëntie bij Paus Paulus VI in 1967 werd dit gebeuren een hoogtepunt in mijn leven. Allen, die daar aan hebben meegewerkt, héél hartelijk dank! U heeft mijn vrouw, die rijkelijk werd bedacht met bloemen, en mij een onvergetelijk afscheid bezorgd. Graag wil ik besluiten om de heer J.A.H. Post, mijn opvolger, veel wijsheid en vreugde toe te wensen inzake het leiding geven aan de "Vriendenkring". Zijn enthousiasme voor de zaak van de aloude Baaf stemt mij dankbaar!

Th.A. DELLEMAN
oud-voorzitter

WIST U.....

dat onze Bavodag 1981 op zaterdag 3 oktober zal zijn. Deze dag zal zeker weer een zeer speciale dag worden.

dat het Frans Hals Museum de zilverschat van onze Bavo permanent tentoonstelt - zie ook het artikel van mev. E. Zetteler.

dat in samenwerking met ons Frans Hals Museum in de komende jaren regelmatig kleine tentoonstellingen over onze Bavo en de restauratie daarvan zullen worden gehouden. U hoort er meer van.

dat einde november 1981 er een extra vriendentour zal worden gehouden naar Amsterdam en wel o.a. de Nieuwe Kerk. Nadere gegevens volgen.

dat wij naast de vriendentour en komende Bavodag, nu ook enkele lezingen willen gaan houden, o.a. over Haarlems Zilver en Antiek textiel.

dat de Bavokroniek nu 4x per jaar zal uitkomen.

dat onze secretaris, de heer J.H. Broek Roelofs, Zeelandlaan 72, 2101 TP Heemstede, tel. 023 - 28 96 79, op dit adres heel graag uw opgave van nieuwe leden tegemoet ziet.

dat de heer H. Deurloo, Hyacinthenlaan 26rd, 2015 BD Haarlem, tel. 32 64 14, onze penningmeester is en op giro nr. 36 18 800 gaarne uw - extra - bijdrage in ontvangst neemt; wel vermelden t.n.v. Vrienden van de Grote Kerk.

dat het bestuur 9x per jaar bijeenkomt, voor eventuele vragen en/of opmerkingen kunt u altijd bij de voorzitter terecht en wel bij J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem, tel. 023 - 24 21 90.

dat de naam van onze Vriendenkring met grote letters op het bord komt te staan, waarop alle belanghebbenden bij de restauratie van onze Baaf staan vermeld.

dat het laatste anderhalf jaar f 83.761,60 aan contributie is ontvangen.

dat wij tevens te zelfde tijd f 4.025,81 aan giften ontvingen.

dat f 8.610,-- is binnengekomen met de verkoop van de badhanddoeken.

dat op 7 mei a.s. onze jaarvergadering gehouden zal worden.

dat wij op 9 mei a.s. naar Middelburg gaan.

dat het op 3 oktober weer Bavodag zal zijn.

"Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem"

Secretariaat
Zeelandlaan 72
2101 TP Heemstede
Tel. 023 - 289 679
Giro 3618800
A.N.V.
Vrienden v.d. Grote Kerk
te Haarlem

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem
Secretariaat J.H. Broek Roelofs, Zeelandlaan 72, 2101 TP Heemstede, tel. 023 - 28 96 79
Penningmr. H. Deurloo, Hyacinthenlaan 26rd, 2015 BD Haarlem, tel. 023 - 32 64 14
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

UITNODIGING VOOR DE JAARLIJKSE "VRIENDENTOUR" OP ZATERDAG 26 SEPTEMBER 1981 NAAR MIDDELBURG

Op zaterdag 26 september a.s. wordt er een tweede bezoek gebracht aan Middelburg.

Reeds in 1103 wordt er in een beschrijving over de Heilige Willibrord over Middelburg geschreven, in de 9e eeuw als burcht ontstaan tegen de invallende Noormannen, geleidelijk een centrum voor handels- en kooplieden, mede vergroot door de omstreeks 1123 gestichte Middelburgse Abdij. Reeds in 1217 kreeg Middelburg stadsrechten.

Heel belangrijk werk heeft Graaf Willem de IIe van Holland en Zeeland voor de ontwikkeling van Middelburg verricht, de Graaf is in de Koorkerk begraven.

In de Tachtigjarige oorlog bleef Middelburg trouw aan de spaanse troon, in 1574 is zij door de prinsgezinden na twee jaar belegeren ingenomen.

In de 17e en 18e eeuw beleefde de stad een bloeiperiode, handelshuizen werden gesticht. De Oost- en Westindische Compagnieën vestigde eveneens kantoren en pakhuizen in de stad. De franse overheersing was ook voor de handel van Middelburg fataal, het inwonertal liep snel terug en ondanks de opening van de nieuwe haven, kanaal door Walcheren en de spoorwegverbinding met het vaste land werd Middelburg een rustige provinciestad. In 1929 legde een grote brand een gedeelte van de lange Delft in as. Op 17 mei 1940 bombardeerden de nazi's bruto en onnodig de stad. Heel veel ging verloren, Stadhuis, abdijgebouwen en onvervangbare huizen gingen in vlammen op. Reeds in de oorlog werd met kracht de herbouw ter hand genomen.

Middelburg telt thans 1100 monumenten, velen zeer deskundig gerestaureerd.

In Middelburg worden wij door Burgemeester en Wethouders ontvangen op het beroemde stadhuis, gebouwd tussen 1452 - 1458 onder de architectuur van diverse leden van het beroemde geslacht Keldermans uit Mechelen.

Na de ontvangst zullen er enkele rondleidingen door het stadhuis voor onze groepen worden gehouden. Tussen 13.30 en 15.00 uur is het mogelijk de abdij te bezoeken, gebouwd tussen 1120 en 1130. Deze abdij was eerst zetel der Reguliere Kanunniken. Later zetel der Norbertijnen monniken. Sinds 1574 zetel van het bestuur van Zeeland, o.a. zijn na 1940 in dit complex gevestigd het Zeeuws museum en het Rijksarchief. Om 15 uur worden wij in de Oostkerk verwacht, aan deze kerk hebben o.a. Pieter Post en Arent van 's Gravensande tussen 1646 en 1667 hun beste krachten gegeven.

In deze kerk zal door de vaste organist een concert van 10 minuten worden gegeven. Om 15.30 uur vertrekken wij weer naar Haarlem.

De voorbereidingen zijn in prettige sfeer met medewerkers van de gemeente Middelburg en het gemeentebestuur van deze stad verricht. Het is duidelijk dat gemeentebestuur en bewoners van Middelburg zich op ons bezoek verheugen.

Uw bestuur heeft er alles aan gedaan de 26e september weer een fijne dag te laten worden.

UW BESTUUR

PROGRAMMA 26 SEPT. 1981 MIDDELBURG DAG

- 07.30 uur precies vertrek bij de Bavokerk
Oude Groenmarkt.
koffie drinken in Ridderkerk
- 11.00 uur ontvangst door B en W van Middelburg
- 11.30 - 12.00 - 12.30 uur rondleidingen door het stadhuis.
- 13.30 t/m 15.00 uur zijn de Nieuwe- en Koorkerk te bezichtigen. Tevens is het mogelijk het Zeeuws Museum te bezoeken, de kerken en museum zijn in het abdij-complex ondergebracht.
- 15.00 uur bezoek aan de Oostkerk waar voor ons een concert op het in 1783 gebouwde orgel gegeven zal worden.
- 15.30 uur vertrek naar Haarlem, onderweg drinken wij thee in Rotterdam-Zuid.
- 19.00 uur hopen wij weer veilig bij onze Baaf terug te keren.

Er zijn goede bussen voor u gereserveerd. Mogen wij vóór 31 augustus 1981 weten of u met ons meegaat. De kosten zijn f 36,50 inclusief 2x koffie en 1x gebak op de heenweg en een vrije consumptie op de terugweg, alsmede de entrees in Middelburg.

Gaarne zien wij uw reservering op postgiro 3618800 t.n.v. Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem tegemoet. Wilt u er bij vermelden Vriendentour?

Graag tot 26 september a.s.

Namens de reisleiders

J.A.H. POST

Kabinet Burgemeester

VOORWOORD

Het is inmiddels een goede traditie geworden dat de Vriendenkring van de Grote of St.-Bavokerk uit Haarlem, ieder voorjaar een excursie organiseert naar een stad, binnen of buiten onze landsgrenzen, die kan bogen op een belangrijk historisch-monumentaal verleden.

Dat u dit jaar op 26 sept. a.s. Middelburg hoopt te bezoeken, verheugt ons en ik kan u daarbij de verzekering geven dat u een waarlijk "historische" dag zult meemaken in de "monumentenstad" Middelburg.

Zowel onze monumentale kerken en stadhuis, als ook onze "kleine" monumenten tonen aan dat het op een juiste wijze restaureren en instandhouden van deze erfenis, in belangrijke mate bijdraagt aan het leefklimaat in een stad.

Het door uw Vriendenkring opgestelde programma staat borg voor een afgewogen variatie van uw excursiedag. Van onze kant zullen wij daaraan gaarne nog enige kwaliteit toevoegen.

Ik wens u 26 september a.s. een geslaagde dag toe!

De burgemeester van Middelburg
DRS. P.A. WOLTERS

M E D E D E L I N G E N

Op Zaterdag 3 October a.s. weer onze B A V O D A G.

Aan het programma wordt hard gewerkt.

Wij kunnen dank zij de medewerking van het kerkbestuur en architect Van Kempen deze dag weer in onze BAVO houden.

Half September hoort U er meer van.

Van onze projecten is afgefallen het restaureren van de stoffering van het plafond, waarschijnlijk zal het in de totale restauratie worden opgenomen.

Aan onze andere projecten - het raam in het koor en een nieuw beeld van Sint Bavo - wordt gewerkt door bestuur en enkele medewerkers van de Gemeente Haarlem.

Hopenlijk hoort U er in de loop van October meer van.

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem,
Secretariaat J.H. Broek Roelofs, Zeelandlaan 72, 2101 TP Heemstede, tel. 023 - 28 96 79
Penningmr. H. Deurloo, Hyacinthenlaan 26rd, 2015 BD Haarlem, tel. 023 - 32 64 14
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

GEACHTE VRIENDEN EN VRIENDINNEN VAN DE GROTE KERK.

Als ik nu weer begin aan het artikel Bavokroniek, besef je pas hoe snel de tijd voorbij gaat.

Begin van dit jaar zaten wij allemaal nog in spanning, wanneer begint men nu aan de restauratie en nu wordt er hard in onze Kerk gewerkt. Als alles goed gaat, zal in het voorjaar 1983 de eerste fase van de restauratie zijn voltooid als het weer mogelijk om het schip van de Kerk in gebruik te nemen.

Tot deze datum maken wij nog gebruik van de ruimte welke 30 april j.l. door onze Burgemeester is geopend.

Velen van U hebben deze ruimte bezocht, indien U nog niet in de gelegenheid geweest bent, is de komende Bavodag 3 oktober a.s. dan een goede gelegenheid, er is een programma samengesteld, waar op ieder uur een kleine maar goede manifestatie zal worden gehouden door instellingen en burgers uit Haarlem en omgeving. Daar slechts kort bekend is dat wij onze Bavodag weer in de Kerk mogen houden, is het bestuur bijzonder verheugd, dat deze groepen op zo'n korte termijn onze dag weer tot een feestdag willen maken. Tevens worden op deze dag regelmatig door deskundigen rondleidingen gehouden.

Graag vraag ik U het programma van de Bavodag 1981 te bekijken en ik hoop U dan t.z.t. te mogen begroeten.

Neem wel uw lidmaatschapskaart mee, daarmee heeft U gratis toegang.

Voor niet-leden zijn de kosten f 1.50 per persoon.

Op 26 september a.s. gaan wij weer voor de tweede keer naar Middelburg. Meer dan 190 personen hebben zich weer opgegeven, dus weer 4 bussen. Het zal weer een Middelburg-dag worden, in Middelburg wordt er alles aan gedaan om er een feestdag van te maken.

Ruim 400 personen hebben gereageerd op onze brandbrief, dat 700 leden nog niet hadden betaald, met deze betalingen zijn wij natuurlijk heel blij, mocht U nog niet betaald hebben, bovenaan deze kroniek is onze penningmeester en gironummer vermeld.

Ondanks sluiting van onze Bavo komen er gelukkig steeds nieuwe leden bij, thans hebben wij als vriendenkring ruim 3.015 leden, een goed resultaat.

Als bestuur zijn wij u dankbaar voor uw steun in welke vorm dan ook.

Naast de bijdrage hebben vele leden ons geholpen bij het schoonmaken van de Bavo, op de stand Braderie gehouden in de binnenstad en natuurlijk de bekende verkooptafel.

Aan hen onze hartelijke dank.

Een van onze leden wil een actie ondernemen om oude kranten in te zamelen, deze weer te verkopen en het geld te besteden via onze vriendenkring.

Als men zoiets wil gaan ondernemen, zijn er veel mensen nodig om het gedegen te verrichten. Indien U mee wilt werken, wilt U zich dan bij onze secretaris opgeven?

Voor het seizoen 1981/82 is een programma samengesteld, er zullen enkele belangrijke lezingen worden gehouden.

In november 1981 hopen wij een extra tocht naar de Nieuwe Kerk en de Westerkerk te Amsterdam te maken.

In mei 1982 zal er een dagtocht worden gemaakt naar Osnabrück. U krijgt tijdig bericht.

Het bestuur van de vriendenkring is uitgebreid met een nieuw lid t.w. de heer R. Bogaart. Reeds vele jaren is de heer Bogaart actief bij verschillende manifestaties rond en met de vriendenkring.

De heer Bogaart zal zich speciaal bezighouden met de informatie van de vriendenkring naar de media in en rond Haarlem.

E.e.a. in samenwerking met het restauratiefonds en de kerkvoogdij.

In deze Bavokroniek treft U enkele artikelen aan, waarvan ik hoop, dat U er enige informatie in aantreft, een aantal andere artikelen geven U informatie over onze gasten en hun activiteiten op de Bavodag 1981!

Ik spreek de verwachting uit, dat U aan e.e.a. veel plezier beleeft.

J.A.H. Post
Voorzitter

PROGRAMMA BAVODAG 1981

te houden in de Grote of Sint Bavo Kerk te Haarlem. Ingang Oude Groenmarkt 23 te Haarlem. Tussen 10 - 16 uur.

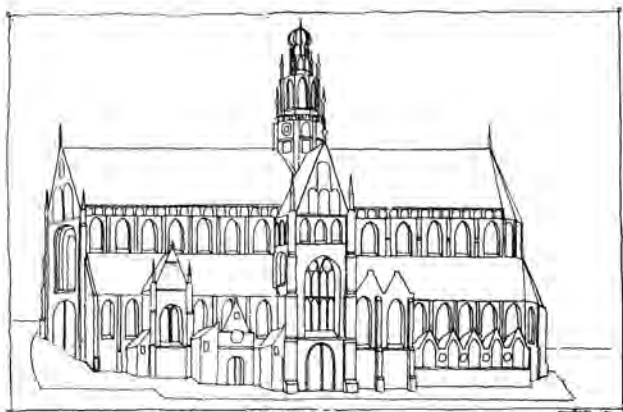
10.00 uur	optreden drumband D.S.V.
10.30 uur	rondleiding door de Kerk
11.00 uur	Dirk Out speelt op het "Johannus" orgel werken van J. Stanley en A. Guilmant.
11.30 uur	rondleiding door de Kerk
12.00 uur	optreden van een trio uit de Stichting Jeugd en Muziek te Haarlem, fluit, fagot en hobo.
12.30 uur	rondleiding door de Kerk
13.00 uur	prijsuitreiking door Jan Schouten, teken en kleurwedstrijd Sint Bavo.
13.30 uur	rondleiding door de Kerk

- 14.00 uur optreden van Dirk Out orgel en Willem Lekkerkerker trompet. Werken van C. Franck, J.S. Bach en Sullivan.
- 14.30 uur rondleiding door de Kerk
- 15.00 uur kooroptreden Radio Jeugdkoor "Kerk zonder Grenzen" uit Bloemendaal. Dirigent Hans van Noord.
Het koor zal werken ten gehore brengen zowel klassiek als modern.
- 15.30 uur rondleiding door de Kerk
- 16.00 uur samenzang onder leiding van Hans van Noord. -Koor en aanwezigen-.
- 16.30 uur einde van de BAVODAG 1981.

N.b. De rondleidingen worden door deskundigen gehouden. In de Kerk is de bekende verkooptafel aanwezig en er zal steeds verse koffie aanwezig zijn.
Voor leden van de vriendenkring gratis toegang.
Niet-leden betalen f 1.50.

BAVO KLEUR- EN TEKENWEDSTRIJD.

In samenwerking met de winkeliersvereniging "Hartje Haarlem" zijn op zwaar tekenpapier 500 afdrucken vervaardigd van onze Bavo, om na te tekenen en te kleuren. Zoveel mogelijk basisscholen zullen benaderd worden (5e en 6e klas), waarna tot 21 september de tekeningen weer verzameld worden.

Een jury, waarin een schoolhoofd en een journalist van het Haarlems Dagblad zitting hebben, zal alle tekeningen beoordelen (die op de Bavodag dan ook allemaal in de Bavo zullen worden opgehangen), waarna op die dag (13.00 uur) de prijsuitreiking zal zijn, beschikbaar gesteld door radio- en TV-zaak "Jan van Zutphen" Anegang.

Jan Schouten
Middenweg 80
2024 XD Haarlem
Tel. 26.06.06

FINANCIEEL OVERZICHT PERIODE 24 aug.1980

t/m 15 aug. 1981

Ontvangsten:

Contributanten	f	62.812.55
Verkopen aan tafel	"	1.112.50
Verkopen Braderie	"	585.--
Vrienden-toer	"	1.472.29
Rente	"	3.352.72
Giften	"	1.348.75
Verkoop Handdoeken	"	11.033.50
" div. boeken	"	286.60
" diversen	"	90.--
Hartje "Haarlem" bijdr.Bavodag '80	"	5.174.--
C.R.M. Den Haag id.	"	1.500.--
Coll. Jozefkerk id.	"	522.71
	f	89.290.62

Uitgaven:

Portikosten	f	3.305.90
Restant Bavodag '80	"	6.089.44
Drukwerk	"	436.60
Kantoorbeh.+telef.kosten	"	831.77
Repr.gelden	"	141.--
Werkvoorz.schap Haarlem	"	8.574.42
Aanschaf Handdoeken	"	23.695.72
" schrijfmachine en geldkistje	"	175.--
" raamwerk voor tegels	"	473.44
" boeken rondleidingen	"	4.750.--
Stencilwerk etc. rondleidingen	"	97.--
Kosten ledenvergadering	"	49.76
Diverse onkosten	"	395.--
	f	49.015.55

Saldi per 15 augustus 1981:

Postgiro	f	5.870.18
Ned.Credietbank-rek.crt.-	"	2.071.54
id. -6 mnd.opz.	"	1.636.16
id. -12 id.	"	722.64
Alg.Bank Nederland-rek.crt.	"	9.140.62
id. -giro spaarrekening	"	15.197.26
id. -termijn dep.	"	70.000.--
	f	104.638.40

Ter toelichting dient, dat wij nog tegoed hebben van het Belg.Ned. Cultuur verdrag te Brussel + f 3.000.-- inz. Bavodag 1980. Wij hebben hier reeds diverse malen over gecorrespondeerd en hebben begin aug. '81 nog telef. kontakt met hen opgenomen.

Uw penningmeester:
H. Deurloo.

JEUGD EN MUZIEK.

De Stichting Jeugd en Muziek Haarlem stelt zich ten doel jonge mensen in de gelegenheid te stellen zich op de door henzelf gewenste wijze met muziek bezig te houden. De Stichting doet dit onder meer door het oprichten en in stand houden van diverse ensembles waarin jonge mensen diverse muziekvormen kunnen beoefenen, door het ter beschikking stellen van haar faciliteiten voor repetitiedoeleinden (ruimte, instrumentarium) en door het organiseren van karmuziekavonden.

Inlichtingen over de activiteiten van Jeugd en Muziek zijn verkrijgbaar bij het bureau in het Cultureel Centrum De Egelantier, Gasthuisvest 47 te Haarlem. Geopend op werkdagen tussen 10 en 17 uur. Tel. 023-32.18.26.

RESTAURATIEWERKZAAMHEDEN.

Na het laatste droeve bericht in de B.K. van febr. 1978, waarin slechts gemeld kon worden, dat alleen wat noodherstel kon plaatsvinden, is het nu verheugend wat te kunnen mededelen over de reeds sinds jan. 1981 op gang gekomen werkelijke restauratie. De aanloop van een grote restauratie heeft altijd veel voeten in de aarde; het zgn. op gang brengen heeft dan ook veel tijd van het le halfjaar in beslag genomen. Zoals nu door het "raam" vanuit de zuidbeuk van het koor te zien is, is allereerst begonnen met het orgel in te pakken als bescherming tegen voornamelijk bouwstof. Tegelijkertijd is een schot (+ 28 m. hoog) gemaakt om het in restauratie zijnde gedeelte af te schermen van het koor. Daarna is de zuidelijke kooromgang beveiligd tegen vallende stenen, zodat deze op 30 april 1981 door burgemeester Reehorst weer opengesteld kon worden en waardoor ook de Bavodag weer gedeeltelijk op "eigen grond" kan plaatshebben.

In april zijn o.a. het meubilair en de kronen verwijderd.

In mei kon worden aangevangen met de demontage van enkele ramen aan de zuidzijde van het schip, waarvan de natuursteen door roestvorming aan de brugijzers ernstig is beschadigd. Brugijzers zijn horizontale ijzeren staven, die de hoge stijlen van de vensters verbinden en verstevigen. De traceringen (versierde raamkoppen) blijven zoveel mogelijk gehandhaafd.

Tevens is begonnen met het openmaken van de kapvoet (is de aansluiting van het dak aan het muurwerk). Dit is - over het gehele gebouw doorgaand - één van de belangrijkste operaties, die aan de Kerk moeten worden uitgevoerd. Dit betekent, om constructieve redenen, zoveel terugbrengen en/of aanhehlen en herstellen van de trek balken, korbelen, muurstijlen en sleutelstukken, waarvan grote delen zijn verrot of aangetast door houtworm en ander ongedierte. Enige aangetaste constructieve onderdelen kunnen in, of vanuit de kooromgang, waar deze zijn opgesteld, worden waargenomen. Met de volgende kroniek hopen wij hierop nader te kunnen ingaan.

H.W. van Kempen jr.

EEN BERICHTJE VAN DE VERKOOPTAFEL.....

Zoals ieder jaar is er op de komen Bavodag weer een verkooptafel.

Te koop zullen U worden aangeboden: het alom bekende Bavoboek; het beknopte, in vier talen toegelichte fotoboek; trotseerloodjes; sets correspondentiekaarten en "oude" ansichten.

Daarnaast treft U op onze tafel aan de "Bavo-badhanddoek" en de fraaie wandtegel met of zonder houten lijst, onze meest recente aanwinsten. En voor de verzamelaars: er zijn nog enkele stickers over.

Kortom: veel leuks om cadeau te geven of om Uzelf eens te verwennen.

En U weet: de opbrengst komt ten goede aan onze BAVO!

P.S. In 1981 werd tot nu toe al weer voor ruim f 1.600.-- aan artikelen verkocht en meldden zich 15 nieuwe vrienden bij onze tafel aan.

Suzanne Dercksen.

G.A. GOLDSCHMEDINGS'S PIANO- EN ORGEL- HANDEL B.V.

Bezoekers op deze Bavodag zullen al hun fantasie nodig hebben om zich de Kerk in haar oude en toekomstige luister voor te stellen.

Ieder zal voor zichzelf invullen wat hij het meeste mist, maar niemand onder U zou in het verleden verzuimen zijn blik naar het monumentale orgel te richten.

Onzichtbaar is het nu, en voor velen zal juist dit gemis het zwaarst wegen.

Tòch is deze dag niet zonder muziek en kwam de moderne electronica te hulp.

Onze naaste muziek-buur op de Grote Markt, Goldschmeding, stond als bijdrage aan deze Bavo-dag één van haar elektronische instrumenten af, een "Johannus" orgel.

Bij Goldschmeding weten zij evenals U allen dat verwantschap aan het Müller orgel niet ter discussie staat, maar muziek is niet altijd aan historie gebonden.

Goldschmeding "doet" al sinds 1872 in muziekinstrumenten en de voorvaderen van de familie Goldschmeding waren bekende orgelbouwers.

Zo komt de oude wetenschap terug met behulp van nieuwe elektronische kennis en kan, wèl met ons beroemde instrument in gedachten, tòch van orgelspel worden genoten.

Grote Markt 8 te Haarlem, tel. 023-32.48.80.

D.S.V. HAARLEM - DOOR SPORTIVITEIT VERKREGEN.

Deze bekende Haarlemse drumband bestaat in 1983 20 jaar. Reeds vele malen zijn er optredens in Haarlem, maar ook in binnen- en buitenland verzorgd. D.S.V. is een bekende gast in de jumelage steden van Haarlem, t.w. Angers en Osnabrück.

Het aantal leden is thans 55.

Instrumentarium: Trommels, slagwerk, lira's en blaasinstrumenten, t.w. trombone, hoorns en trompet.

De instrukteur is de heer D. Kemp, Tamboermajoor mevr. M. Zuiderduyn.

Voor verdere inlichtingen Mevr. Zuiderduyn-Klaassen, Dublinstraat 3 te Haarlem.

Tel. 023-33.72.37

BESTE VRIENDEN EN VRIENDINNEN,

In de laatste Kroniek begon ik U te vertellen over de verkoop van de fraaie badhanddoek, met de afbeelding van de Grote Kerk. Inderdaad zijn er niet veel dozen meer over, hiermee wil ik maar zeggen, dat U er vlug bij moet zijn om nog zo'n handdoek te bemachtigen. Als St. Nicolaasgeschenk uiterst geschikt voor uw familie, vrienden of kennissen. Voor de prijs van f 12.50 af te halen bij de kosterij aan de Groenmarkt.

Heeft U het tegeltje met de afbeelding van de Grote Kerk al gezien? Een sieraad voor uw gang en daarmee heb ik niets teveel gezegd. De kosten? Met lijstje voor de prijs van f 15.-- en zonder f 10.--. Als recht geaarde Haarlemmer hoort dit tegeltje bij U aan de muur. Mocht U door uw correspondentiekaartjes heen zijn, deze zijn nog verkrijgbaar voor f 5.--.

Het Bavo fotoboekje met maar liefst 50 foto's van Van Voorden kunt U in uw bezit krijgen voor f 5.--. Een leuk cadeau voor uw buitenlandse gasten.

Het Bavo(kring)boek, geschreven door onze oud-voorzitter de heer Th.A. Delleman, is een uitstekende gids van onze aloude Baaf en hoort natuurlijk bij al onze leden thuis. U weet toch dat U met uw lidmaatschapskaart gratis de Kerk kunt bezichtigen? Vergeet U dan niet een souvenir mee te nemen. Tenslotte komt het allemaal ten goede aan de restauratie van de Grote Kerk niet waar? Natuurlijk kunt U ook andere artikelen bestellen, mits U het duidelijk op de acceptgirokaart vermeldt.

Ons ledenaantal is boven de 3.000. Daar mogen wij, vinden we, trots op zijn. Mede dank zij vele enthousiaste vrienden en vriendinnen, krijgen wij regelmatig aanmeldingen van nieuwe leden en dat gaat zo het gehele jaar door.

Trouwens wat denkt U van mijn medebestuurssleden, die weer een bustocht organiseren, nu naar de Nieuwe Kerk in Amsterdam?

De "Vriendenkring" heeft in deze restauratieperiode uw steun vooral nodig. Zij hoopt dan ook dat ook U beslist tot haar Vrienden of Vriendinnen wilt blijven behoren.

Voor nadere informatie: J.H. Broek Roelofs
Zeelandlaan 72
2101 TP Heemstede
Tel. 023-28.96.79.

DAG MARINA!

Jaren lang mochten wij gebruik maken van de diensten van Marina Kooy. Zij typte regelmatig vele verslagen voor ons en hielp mee met het typen van de vele adressen voor verzending.

In mei is zij naar Exloo vertrokken. Namens de vrienden van de Bavo, Marina, danken wij jou heel hartelijk voor het werk, dat je voor ons hebt willen doen en wensen je in Exloo al het goede toe.

U begrijpt nu misschien, waar ik heen wil. Inderdaad zoeken wij iemand, die haar taak wil overnemen. Mocht U iemand weten of er zelf wel idee in hebben, stelt U zich dan in verbinding met het Secretariaat.

WAAR IS HET RESTAURATIEFONDS MEE BEZIG?

Als nieuwe voorzitter van het restauratiefonds begin ik graag met mijn voorganger, de heer Ir. F. van Hattum, namens allen, die de Grote Kerk een warm hart toedragen, te bedanken voor alles wat hij voor de restauratie van de Kerk heeft gedaan.

Ruim tien jaar lang heeft hij de fakkel brandende gehouden in afwachting van het begin van de restauratiewerkzaamheden. In januari 1981 konden zij daadwerkelijk beginnen. Hij mag de voldoening smaken, dat het werk nu voor iedereen zichtbaar in volle gang is. Laten wij hem toewensen, dat hij ook getuige moge zijn van de voltooiing van het werk, dat hij met anderen begonnen is.

Al in 1983 zullen wij weer in het schip van de Kerk plaats kunnen nemen en ongeveer twee jaar later wordt de gehele kerk officieel heropend.

Voordat het zover is zal er veel van de Vriendenkring en het Restauratiefonds gevraagd worden. Hoe zouden wij dat beter kunnen opvangen dan in gezamenlijk overleg en nauwe samenwerking. Het Restauratiefonds heeft daarom uw voorzitter, de heer J. Post, uitgenodigd in het bestuur van het fonds zitting te willen nemen.

Wij prijzen ons gelukkig, dat hij deze schakelfunctie heeft willen aanvaarden. De Vriendenkring heeft reeds herhaaldelijk bewezen tot veel in staat te zijn. Door de banden met het Restauratiefonds nog wat strakker aan te halen, willen wij iedereen de zekerheid geven dat zijn of haar inspanning voor de restauratie van de kerk voldoende tot zijn recht komt.

Uit het overleg met de Kerkvoogdij blijkt, dat de komende jaren veel aktiviteit en vindingrijkheid nodig zal zijn om de niet-subsidiabele kosten van de restauratie te kunnen dekken.

Naast de bekende akties tot inzameling van geld door middel van de verkoop van o.a. grammofoonplaten, penningen en nu ook zilveren kerkjes - heeft U er al één? - zullen van tijd tot tijd snelle initiatieven van andere aard nodig zijn om op korte termijn grote bedragen beschikbaar te krijgen. Het Restauratiefonds beraamt thans de plannen daarvoor om wanneer de Kerkvoogdij laat weten dat de tijd daar is, meteen tot daden te kunnen overgaan.

Samen met de Kerkvoogdij buigt het fonds zich ook over de vraag hoe de geschiedkundige en kunsthistorische gegevens over de Grote Kerk en de restauratie op schrift gesteld zullen worden. De tijd dringt en kundig advies wordt ingewonnen. Hopelijk laat een beslissing niet te lang op zich wachten.

Ook de publiciteit rondom de restauratie heeft de aandacht en het overleg met de media is gaande.

Ondanks de wolken, die zich aan de financiële horizon samenvakken, verwacht ik dat het Restauratiefonds, gesteund door de leden van de Vriendenkring, de vele gelden, die nog nodig zullen zijn, bijeen zal weten te brengen.

Mr. N.C. de Groot van Embden
Voorzitter Stichting Restauratiefonds.

Medio april kwam het verheugende bericht dat de zuiderzijbeuk van de Bavokerk mocht worden opengesteld voor het publiek.

De heer Th.A. Delleman (zijn voortvarendheid eigen) realiseerde als coördinator van de rondleiders direkt een plan de campagne: voor de rondleiders H.J. Brunt, W.B. van Schaik, hemzelf en ondergetekende stelde hij een excursierooster samen en de aangepaste tekst voor de rondleidingen.

Met bestuursleden, vriendinnen en vrienden van de kring werd de zuiderzijbeuk ontruimd van die zaken die tijdelijk in deze ruimte waren opgeslagen, er werd gestofd en geschrobd, zodat na een week hard werken met voldoening op het resultaat kon worden teruggekeken.

Ter oplichtering zijn de fraaie fotoborden van de heer E.A. van Voorden opgehangen, tevens hangen er de bouwtekeningen van het restauratieplan van de kerk.

Op koninginndag, 30 april, kon burgemeester Drs. J. Reehorst in bijzijn van volledig bestuur, kerkbestuur, bestuur Restauratiefonds rondleiders en de leden, die zich verdienstelijk hebben gemaakt met de schoonmaak, in een nog naar bleekwater ruikende zuiderzijbeuk het "doorkijkraam" onthullen in de afscheidingswand van het restauratiegedeelte.

Naast dit raam, waardoor men een zicht heeft op het schipgedeelte van de kerk, hangt het werkrooster van de architecten, dat de belangstellende bezoeker met een bepaalde regelmaat informeert over de vooreringen en plannen van de op handen zijnde restauratie, deze kroniek wordt bijgehouden door de architect H.W. van Kempen jr.

De heer Van Delleman, die indertijd als voorzitter ook alle persberichten verzorgde, vroeg hiervan ontheven te worden, zo ook van het coördinatorschap van de rondleidingen. De heer H.J. Brunt is aangezocht als coördinator van de rondleiders en ondergetekende zorgt voor de contacten met de media.

De heer Th. Delleman blijft spontaan zijn medewerking verlenen aan de excursies door de aloude Baaf.

Tijdens dit seizoen hebben wij duidelijk merkt, dat de berichten in onze stad en weekbladen over onze rondleidingen van enorme waarde zijn.

Met deze publikaties mochten we steeds op een ca. 50 belangstellenden rekenen, in twee groepen werden zij dan rondgeleid van Brouwerskapel tot Oosterportaal (ons verhaal omvat de tekst uit het "kringboek" de pagina's 7 t/m 59, 67, 79, 97, 99, 105 t/m 109, 113 t/m 127, 133 en 135).

De eerstvolgende rondleiding wordt gehouden op zaterdag 3 oktober tevens Bavodag (zie elders het programma), terwijl de laatste rondleiding van dit jaar plaatsvindt op 7 november.

De entreekosten van f 2.50 komen geheel ten goede aan het restauratiefonds van de "vriendenkring", met uitzondering van de Bavodag vangt de rondleiding aan om 10.30 uur.

Tijdens de rondleidingen is ook Suzanne Dercksen aanwezig met de verkooptafel, waarop allerlei goede Bavo artikelen te koop worden aangeboden (mocht U eventueel beschikken over een Bavo boek, wat los in de band ligt, dan kunt U dat kosteloos bij haar omruilen).

R. Bogaart.

De Heer Lekkerkerker heeft reeds meerdere malen opgetreden op onze Bavodagen, daarnaast een graag geziene gast in kerkdiensten in de regio Haarlem en Leiden, waar hij de samenzang op een bijzondere en enthousiaste wijze weet te begeleiden met zijn trompet. De Heer Lekkerkerker is ook vaste trompettist van de Ned. Herv. Maartenskerk te Hillegom en het Psych. Ziekenhuis Schakelbos te Leidschendam. In het dagelijks leven is de Heer Lekkerkerker werkzaam bij een bank.

Inl. W.T. Lekkerkerker, Avenbeeck 56 te Hillegom.

DIRK OUT.

De Heer Out is thans organist van de Goede Herderkerk in Haarlem-noord. Behaalde in 1976 de 2e prijs op het Nat. Cesar Franck concours en 1978 het solistendiploma voor orgel aan het Amsterdams Conservatorium. Dit is de vierde keer, dat de Heer Out aan de Bavo-dag wil meewerken.

Inl. D. Out, Helène Swarthstraat 36 te Haarlem.

RADIO JEUGDKOOR "KERK ZONDER GRENZEN".

Dit koor is een onderdeel van Radio-evangelisatie "Kerk zonder Grenzen" te Bloemendaal.

Het koor bestaat uit 45 leden en repeteert iedere woensdagavond in de radiokerk aan de Vijverweg 14 te Bloemendaal. De heer Hans van Noord is de vaste dirigent van het koor en begeleidt het op het orgel. Verder beschikt het koor over een dwarsfluitist en een drummer.

Gemiddeld om de veertien dagen werken de koorleden mee aan diverse kerkdiensten, daarnaast zingen zij ook in Ziekenhuizen en Bejaardenhuizen.

Het repertoire bestaat uit engels-duits, maar hoofdzakelijk nederlandstalige liederen, veelal gearrangeerd door Hans van Noord. Van het koor zijn twee langspeelplaten gemaakt.

Inl. Mej. M. Borst, Waalstraat 148 te IJmuiden. Tel. 02550-12924.

-WIST U

dat er weer een tweede dagtocht naar Middelburg wordt gehouden op 26 september a.s.

dat het 3 oktober a.s. weer Bavo-dag is.

dat wij deze dag weer in onze Baaf zullen houden.

dat eind november 1981 er een extra tocht naar o.a. de Nieuwe Kerk in Amsterdam zal worden gehouden. Ook zal Dr. P. Biesboer over deze kerk een lezing houden. U hoort er meer van.

dat het bestuur enkele lezingen zal organiseren in 1982 o.a. over Haarlems Zilver.

dat wij mei 1982 naar Osnabrück hopen te gaan.

dat misschien voorjaar 1983 de 1e fase van de restauratie gereed is.

dat rond 1500 er een zilveren Bavobeeld in de kerk aanwezig was.

dat de voorzitter van de vriendenkring tracht uit te vinden waar het beeld na de reformatie is gebleven.

dat in de jaren 1500 de Bavo-dag op de 10e mei werd gevierd.

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem,
Secretariaat J.H. Broek Roelofs, Zeelandlaan 72, 2101 TP Heemstede, tel. 023 - 28 96 79
Penningmr. H. Deurloo, Hyacinthenlaan 26rd, 2015 BD Haarlem, tel. 023 - 32 64 14
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

BEDANKT ALLEMAAL.

De Bavodag, 3 oktober 1981, is mede door de enorme steun en inzet van een groep vrienden en vriendinnen een succes geworden. Meer dan 1.000 mensen bezochten de kerk, ook de inkomsten t.b.v. de restauratie zijn weer gestegen. Opbrengst schoon f 2.500.-. Daarom wil ik gaarne onze bezoekers bedanken voor hun komst, maar ook hen die bij de voorbereiding enorm geholpen hebben, daarnaast de personen en instellingen, die op deze dag mee hebben geholpen. Naast de bestuursleden in dat diegenen, die tussen 10.00 en 16.00 uur voor ons zijn opgetreden, daarbij komen de dames Zoet en Jonkergouw van de bekende koffietafel, mevrouw Dercksen en haar fijne groep van medewerkers en -werker van onze bekende verkooptafel, Jan Schouten, die veel werk verrichtte met de kleur- en tekenwedstrijd over onze kerk. De rondleiders, die steeds weer een grote groep met zich mee wisten te krijgen. De firma Pel, die de marktkraam/verkooptafel aanbood, Jo Meurs van restaurant De Coninckshoek, die ons hielp met het inrichten van de koffietafel en ook aanbood en natuurlijk de firma Goldschmeding, die het grote Johannes orgel gratis beschikbaar stelde. De Haarlemse Middenstand en het Gemeente Bestuur en Kerken, die genegen waren om publiciteit aan te brengen voor de Bavodag. Mede door artikelen in de pers zijn veel inwoners van Haarlem en omgeving tijdig op de hoogte gebracht van wat er op onze Bavodag allemaal te doen was. Het Frans Halsmuseum, die ons de gelegenheid gaf om de kleding van Daniël Cajanus en Simon J. Paap weer eens te bekijken. Zeker zijn er nog meer mensen, die deze dag mee hebben geholpen, zij en u allemaal heel hartelijk dank voor alles wat u heeft gedaan t.b.v. onze Grote Kerk. Tot slot de Heer Tuynman medewerker van de kerk, ook u dank voor uw hulp en inzet voor de 3e oktober 1981.

J.A.H. Post
Voorzitter

BESTE VRIENDEN EN VRIENDINNEN,

Zoals afgesproken zullen wij zaterdag 28 november a.s. een extra tocht maken, dit keer niet zo ver van huis, niet zo vroeg weg en "hopelijk" niet te laat thuis. Wij willen graag met u naar Amsterdam om daar de Nieuwe- en Westerkerk te gaan bezoeken. Daar het slechts mogelijk is met 200 personen naar deze kerken te komen, verzoek ik u snel te beslissen, indien blijkt dat er meer dan 200 aanmeldingen binnenkomen, zullen wij trachten in 1982 de tocht te herhalen. Ik geef u enige informatie over deze beroemde kerken.

Met de bouw van de Nieuwe Kerk is waarschijnlijk een begin gemaakt rond het jaar 1400, de stichtingsbrief is van 15 november 1408. Grote stadsbranden, de beeldenstorm en de brand van 1645, tengevolge van onvoorzichtigheid, vernielde de kerk volledig. Daar de stad als voorname koopstad ongeken- de voorspoed beleefde, is met het herstel snel begonnen. Beroemde kunstenaars hebben aan deze kerk gewerkt; gaan wij eens kijken naar de eikenhouten kansel van Albert Janszoon Vinckenbrinck en zijn gezellen of het uit geel koper gegoten koorhek van Johannes Lutma, een vriend van Rembrandt. Bij de vervaardiging van het hoofdorgel verleenden beroemde kunstenaars hun medewerking o.a. Jacob van Campen; het orgel zelf werd door Johann. W. Schonat uit Kitzingen am Main gebouwd. Natuurlijk zullen wij stil staan bij het Praalgraf van De Ruyter en de graven van Admiraal Van Kinsbergen, P.C. Hooft en Vondel. Laten wij met elkaar genieten van dit nationaal monument, stil staan om te kijken naar de prachtige ramen en denken aan 30 april 1980 toen onze koningin in deze kerk plechtig werd beëdigd en door het Nederlandse Volk werd gehuldigd. In de kerk is een verkooptafel waar u een aantal fraaie voorwerpen kunt kopen o.a. een goede folder over de geschiedenis van de Nieuwe Kerk. Enige deskundige rondleiders zullen ons om 13.30 en 14.00 uur door de kerk voeren. Tegen 14.45 uur bezoeken wij dan de Westerkerk, kroondraagster onder de kerken. Geen gebouw is in het Amsterdamse lied meer bezongen dan de Oude Wester, tussen Prinsengracht en Westermarkt; bij de Jordaan is dat niet zo verwonderlijk. Op 9 september 1620 legde de jonge Willem de Vrij de eerste steen, hij was de zoon van de Burgemeester van Amsterdam. Amsterdam beleefde in de laatste decennia van de zestiende en de eerste jaren van de zeventiende eeuw een explosieve groei van handel en nijverheid. Dientengevolge nam ook de bevolking zeer snel toe. Naast de gigantische stadsuitbreiding: de grachtengordels kwamen tot stand, ontstond al spoedig de behoefte aan een eigen kerkgebouw. Amsterdam kreeg toen vier speciaal voor de Protestantse Eredienst gebouwde nieuwe kerken, Zuiderkerk (1611), Noorderkerk (1623), Westerkerk (1631) en Oostkerk (1671). Van deze vier kerken is eigenlijk alleen de Westerkerk nog in gebruik als Bedehuis. Bij het maken van de plannen heeft Hendrick de Keyser teruggegrepen naar het oude concept van de rechthoekige plattegrond. De stijl is die van de Hollandse Renaissance uitgevoerd aan de buitenzijde in een combinatie van bak- en natuursteen, terwijl binnen het grijs van dit materiaal prachtig contrasteert met het wit van het pleisterwerk.

Door de hoge transepten en de forse ramen speelt de lichtinval een bijzondere rol. Qua afmetingen behoort de Westerkerk zo ongeveer tot het omvangrijkste protestantse kerkgebouw van West Europa.

Twee broemde Nederlanders vonden in deze kerk Hun laatste rustplaats, Lucas Bols en Rembrandt van Rijn. Het graf van de schilder kan men niet meer vinden, Rembrandt is in een armengraf bijgezet.

In de kerk zal door de Kerkvoogdij voor een rondleiding worden gezorgd en zal een korte orgelbespeeling plaatsvinden.

Dr. P. Biesboer zal op 24 november a.s. in een der zalen van Hotel Lion d'Or een lezing houden over de Nieuwe Kerk.

Zo gaan wij allemaal goed voorbereid naar deze kerken.

Ik hoop u in goede gezondheid op beide manifestaties te mogen begroeten.

J.A.H. Post
Voorzitter

PROGRAMMA 28 NOVEMBER 1981.

- 12.30 uur vertrek voorzijde station Haarlem
- 13.30 uur aankomst Nieuwe Kerk Amsterdam
rondleiding voor bus 1 en 2
- 14.00 uur rondleiding voor bus 3 en 4
- 14.45 uur vertrek naar de Westerkerk, te voet ongeveer 10 minuten wandelen.
- 15.00 uur bezoek aan de Westerkerk
- 16.15 uur vertrek Westerkerk Amsterdam
- 16.45 uur aankomst restaurant De Zoete Inval te Halfweg.
- 18.00 uur vertrek Halfweg
- 18.30 uur aankomst station Haarlem
(voorzijde)

Er zijn weer enkele goede bussen voor u gereserveerd. Mogen wij voor 8 november 1981 weten of u meegaat.

De kosten zijn f 15.- incl. een consumptie naar keuze (receptiedrankje of koffie/thee), alsmede de entrees te Amsterdam. Gaarne zien wij uw reservering spoedig op postgiro 3618800 t.n.v. Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem tegemoet, liefst voor 8 november 1981. Wilt u er bij vermelden Vriendentour Amsterdam.

Er kunnen slechts 200 personen mee, daarom geschiedt de reservering alleen in volgorde van binnenkomst.

Indien er meer aanmeldingen komen trachten wij in het voorjaar 1982 nog een bezoek aan de Wester- en de Nieuwe Kerk te organiseren.

Tot 28 november a.s.

Namens uw reisleiders,
J.A.H. Post.

UITNODIGING.

Namens het bestuur van de Vriendenkring nodig ik u gaarne uit voor een lezing door ons bestuurslid Dr. P. Biesboer.

Op dinsdag 24 november a.s. in een der zalen van Hotel Lion d'Or, Kruisweg 34 te Haarlem. Aanvang 20.00 uur.

Onderwerp: De Nieuwe Kerk te Amsterdam.

LAATSTE RONDLEIDING 1981.

Op zaterdag 7 november a.s. zal de laatste rondleiding worden gehouden in de zuiderbeuk van de Grote Kerk.

Wij verwachten, dat velen die dag onze Oude Baaf zullen bezoeken; na deze dag mogen wij terugzien op een zeer goed rondleidersseizoen, vele bezoekers hebben belangstelling getoond voor de kerk.

Begin 1982 zult u weer vernemen, wanneer er weer gestart wordt met de nieuwe rondleidingen.

R. Bogaart.

BESTE VRIENDEN EN VRIENDINNEN,

U heeft de acceptgirokaart natuurlijk al gezien. Het nieuwe jaar breekt voor ons weer aan en vragen wij uw bijdrage voor het komende seizoen.

Ook voor dit jaar hebben wij een vriendschapsgeschenk voor u gereserveerd. Bij storting van f 25.- of meer ontvangt u een prachtig verzilverd lepeltje van de Grote Kerk.

Mocht u eventueel wat anders bij u thuis bezorgd willen hebben voor deze prijs, kan dat vanzelfsprekend ook. Wij vragen dan wel van u dit duidelijk te vermelden op de acceptgirokaart. Laten wij dit afspreken: wanneer u f 25.- of meer stort en verder niets vermeldt, komt u in het bezit van dit lepeltje.

De overige artikelen, zoals één Bavoboek, één fotoboek of correspondentiekaartjes, graag dan duidelijk vermelden. Mag ik wel van u vragen zo snel mogelijk te storten? Vele vrienden gaan dan nog dit jaar op pad om het bij u aan huis te bezorgen.

Na januari zijn we anders genoodzaakt dit per post te verzenden en gezien de hoge portokosten doen wij dat liever niet, dat begrijpt u zeker wel.

Wanneer u er idee in heeft om mee naar Amsterdam te gaan, waarschuwt u de burens dan ook even? Misschien kunt u ze dan meteen lid maken.

J.H. Broek Roelofs.

"OPROEP VOOR NIEUWE RONDLEIDERS".

Dit jaar konden we gelukkig weer terecht in ons aller vriend de Grote Kerk om een aantal rondleidingen te houden.

Het aantal rondleiders loopt langzaam terug en behoeft voor het komende seizoen enige uitbreiding. Te denken valt aan 2 à 3

nieuwe mensen, die na een periode van inwerken en studie (aan de hand van het Bavoboek van de heer Th. Delleman) mee gaan draaien in het rondleidrooster. Indien u belangstelling heeft voor deze activiteit van de vriendenkring en u bent bereid daar enige tijd in te steken, neemt u dan contact op met uw bestuur.

Eind dit jaar of in het prille begin van 1982 zullen dan een aantal bijeenkomsten worden belegd, waarin het rondleiden en alles wat daarbij komt kijken kan worden doorgesproken.

Uw aanmelding gaarne schriftelijk aan het secretariaat,

J. Broek Roelofs
Zeelandlaan 72
2101 TP Heemstede.

Coördinator rondleiders
Rik Brunt.

BAVO KRONIEK

Voorzitter J.A.H. Post, van Kinsbergenstraat 50, 2014 DJ Haarlem,
Secretariaat J.H. Broek Roelofs, Zeelandlaan 72, 2101 TP Heemstede, tel. 023 - 28 96 79
Penningmr. H. Deurloo, Hyacinthenlaan 26rd, 2015 BD Haarlem, tel. 023 - 32 64 14
Postrekening Vrienden van de Grote Kerk: 36 18 800

SUZANNE DERCKSEN en REINIER SCHREUDER

Op woensdag 6 januari 1982 om 13.45 uur zal op het Stadhuis van Haarlem, de ambtenaar van de Burgelijke Stand het huwelijk sluiten tussen Suzanne Dercksen en Reinier Schreuder. Om 15.30 uur zal in de Verlosserskerk, Generaal Spoorlaan te Haarlem-noord de WelEerwaarde Heer Ds P.Ruig het kerkelijk huwelijk voltrekken.

Met veel leden heeft onze Suzanne een speciale relatie, reeds vele jaren is Suzanne zeer actief binnen de Vriendenkring; samen met enige andere dames organiseert Suzanne de beroemde verkooptafel op de Bavodag en tijdens de rondleidingen in de kerk. De laatste twee jaar is daar de stand voor verkoop van onze artikelen op de Braderie van City Haarlem nog bij gekomen. Het bestuur kan zowel dat wat verkocht moet worden op de tafel, als de bemanning van de tafel, geheel aan haar overlaten.

Suzanne en Reinier, namens allemaal wens ik jullie veel geluk in de toekomst. Het zal niet altijd zo zijn als een ieder zich voorstelt, maar denk dan aan de wensen van ruim 3100 vrienden en vriendinnen die jullie op 6 januari 1982 en jullie verdere toekomst willen vergezellen.

Namens het bestuur,
J.A.H.Post
voorzitter.

UITNODIGING

maandag 11 januari 1982 zal in een der zalen der Doopsgezinde Gemeente te Haarlem - ingang Frankestraat - mevrouw E.Zetteler, Adj. Conservatrice van het Frans Hals museum, een lezing voor onze Vriendenkring houden. Het onderwerp zal zijn "Haarlems Zilver". Begin 1981 heeft mevrouw Zetteler voor onze Vriendenkring drie rondleidingen gehouden in de z.g. Kapel van het Frans Hals museum, waar de zilverschat van onze Bavo is tentoongesteld. Veel leden hebben ons gevraagd of het mogelijk zou zijn meer over Haarlems Zilver te mogen horen. Daarom zijn wij zeer verheugd dat deze lezing zal worden gehouden. Mevrouw Zetteler is reeds meer dan 25 jaar aan het Frans Hals museum verbonden en is een expert in Haarlems Zilver en daarom in binnen- en buitenland gevraagd om over dit onderwerp lezingen te komen houden. Daarnaast heeft mevrouw Zetteler een enorme bijdrage geleverd aan de grote tentoonstellingen over Haarlems Zilver, Frans Hals en Verspronck: ook over deze beroemde Haarlemse schilders worden door haar lezingen gehouden. En dan wil ik zeker niet vergeten de wijze waarop zij haar bezoekers wegwijs maakt bij het beroemde poppenhuis in het Frans Hals museum.

Daarom allemaal hartelijk welkom op:

maandag 11 januari 1982
doopsgezinde gemeente
FRANKESTRAAT HAARLEM
mevrouw Zetteler
"HAARLEMS ZILVER"
om 20.15 uur

Beste Vrienden en Vriendinnen

Tijdens de bezoeken van onze Vriendenkring aan o.a. Middelburg, is het mij duidelijk geworden dat er een enorme belangstelling bestaat bij onze Vrienden en Vriendinnen voor vele musea in ons land. Daarom heb ik bij de Stichting Museumjaarkaart enige informatie aangevraagd.

Met een Museumjaarkaart is het mogelijk om ongeveer 200 musea in Nederland te bezoeken. Via deze Museumjaarkaart is het doel van de Stichting om de regelmatige bezoeker van de nederlandse musea te stimuleren vaker een museum te bezoeken en degenen die zelden of nooit een museum bezoeken te stimuleren, kennis te nemen van de verrassende rijkdom aan diversiteit van voorwerpen en informatie die in de nederlandse musea aanwezig zijn.

De kosten van deze jaarkaart zijn zeer laag, zeker gezien de kosten tot toegang van de musea tegenwoordig. In de huidige vorm worden alle deelnemende musea vermeld. De Museumjaarkaart loopt gelijk aan het kalenderjaar van 1 januari tot 31 december. De kaart en de zegel, die op de kaart moet worden aangebracht, zijn te koop bij de plaatselijke postkantoren en musea. De Museumjaarkaart en het hoesje zijn gratis en voor de jaarzegel betaalt u:

- o een bedrag van f 3.-- tot 25 jaar;
- o een bedrag van f 7.50 voor de "pas 65"
- o een bedrag van f15.-- voor 26 jaar en ouder;

Ik meen dat velen van u gebruik zouden willen maken van deze mogelijkheid - daarom deze informatie. Indien u nog meer gegevens wilt hebben, kunt u zich wenden tot de:

Stichting Museumjaarkaart
Postbus 78
1600 AB Enkhuizen
Telefoon: 02280 - 7887

Namens het bestuur,
J.A.H.Post
voorzitter

Beste Vrienden en Vriendinnen,

Over enige dagen is het jaar 1981 ten einde en hopen wij met elkaar aan een nieuw jaar te beginnen. Een korte terugblik is op zijn plaats.

Het bestuur heeft getracht de sluiting van de Sint Bavo zo goed mogelijk op te vangen. Na de opening van het zuidergedeelte van de kerk hebben de rondleiders veel tijd en energie besteed om de bekende rondleidingen weer te doen plaatsvinden. En dat is hun gelukt. Daarom dan aan hen, namens het bestuur en de leden van de Vriendenkring, onze hartelijke dank. Onze bezoeken aan Middelburg en aan de Nieuwe- en Westerkerk te Amsterdam zijn een groot succes geworden. Zowel in Middelburg als in Amsterdam is er alles aan gedaan om ons zoveel mogelijk te laten zien. Daarnaast is het bestuur zeer verheugd over de opkomst bij deze bezoeken: meer dan 700 Vrienden en Vriendinnen zijn meegeweest. Voor ons bezoek aan Amsterdam, gaf de heer P. Biesboer een lezing over de kerken te Amsterdam.

U zult zich kunnen voorstellen dat uw bestuur de handen vol heeft gehad om alles zo goed mogelijk te laten verlopen. Over onze Bavodag 1981 heb ik reeds in de vorige kroniek uitvoerig geschreven. Het bestuur hoopt in 1982 weer enige manifestaties te mogen organiseren, o.a. lezingen over Haarlems Zilver en over onze Bavo. Ook een lezing over Osnabrück is hopelijk mogelijk. Bezoeken worden in 1982 gebracht aan Osnabrück in juni en voor de tweede maal aan de Nieuwe- en Westerkerk te Amsterdam in april; in november 1981 moesten zoveel leden worden teleurgesteld, dat een extra tour op zijn plaats is. Daarnaast heeft uw voorzitter via zijn contacten een uitnodiging ontvangen om met de Vriendenkring een speciaal bezoek te brengen aan het Koninklijk Paleis op de Dam. Als alles goed gaat zal dit bezoek einde 1982 plaats vinden.

Wij hopen in mei 1982 een extra Bavodag te mogen houden en dan natuurlijk op 2 oktober onze jaarlijkse Bavodag. Indien mogelijk, hopen wij via de contacten van onze oud-voorzitter, de heer Delleman, de zondag ná de Bavodag - 3.10.1982 - Gent te bezoeken.

Daarnaast komen onze projecten steeds ter behandeling, v.w. de restauratie is daar veel overleg voor nodig. In het belang van onze mooie Bavo moet alles verantwoord geregeld zijn om het door u verzamelde geld verantwoord te besteden. Hopelijk kunnen wij u spoedig over het Bavobeeld nader informeren. In zake het Vriendenraam in het Koor van onze kerk, moet nog veel overleg worden gepleegd. U hoort ook daarover hopelijk over enige maanden iets meer.

U ziet: werk genoeg voor uw bestuur, maar mét u werken wij allemaal aan het behoud van onze mooie Bavo voor ons nageslacht.

Namens alle medewerkers en bestuur wens ik u fijne feestdagen en een gezond en gelukkig 1982 toe.

Namens het bestuur,
J.A.H. Post

RONDLEIDINGEN

Op de oproep, geplaatst in de Bavo-Kroniek van oktober j.l., voor nieuwe rondleiders, die in de komende seizoenen ons team van rondleiders gaan versterken, is positief gereageerd. Een zestal kandidaten, waaronder een dame, hebben zich aangemeld om deze taak op zich te nemen. De eerste contacten zijn reeds gelegd en afspraken zijn gemaakt om medio januari voor een eerste persoonlijke kennismaking bij elkaar te komen. Namens leden en bestuur wensen wij de nieuwe rondleiders veel succes en vreugde in de door hun opgenomen belangrijke taak in ons aller vriend de Bavo.

DAGREIS NAAR OSNABRÜCK

Van onze partnerstad Osnabrück is een uitnodiging ontvangen voor een bezoek van onze Vriendenkring aan deze fraaie historische stad. Door het bestuur is besloten aan deze uitnodiging gehoor te geven en een dagreis te organiseren in de maand juni, op een zaterdag.

Een drietal mogelijkheden zijn onderzocht en prijsopgave is gevraagd. Tijdens de busreis naar Amsterdam (bezoek aan Nieuwe- en Westerkerk) zijn een 200-tal enquêteformulieren uitgereikt. Van dit aantal zijn er 151 teruggekomen, met een positieve reactie.

De mogelijkheden waren:

1. per bus Haarlem - Osnabrück. Reistijd ca. 2 x 5 uur. (vervallen);
2. per bus in groepen van 50 personen Haarlem - Amsterdam. Per trein Amsterdam - Osnabrück volgens dienstregeling. Kosten f 78.-- per persoon. (9 formulieren ontvangen; vervallen);
3. per speciale trein. Vertrek Haarlem om 7.30 uur naar Osnabrück. Aankomst ca. 10.00 uur. Vertrek Osnabrück om 18.00 uur naar Haarlem, aankomst ca. 21.00 uur. Kosten f 72.-- per persoon. (141 formulieren met positieve reactie; aangenomen).

In deze prijs is begrepen koffie en verdere kosten in Osnabrück. De VVV in Osnabrück zal in overleg treden met een aantal restaurants in de binnenstad om voordelige maaltijden te serveren, welke u zelf dient te betalen.

Op de terugweg wil het bestuur u dan de mogelijkheid geven om iets te gebruiken. Er wordt gedacht aan een pakket bevattende 3 broodjes, drankje en fruit. Kosten hiervan bedragen f 10.--

Wij vertrouwen er op u met deze gegevens van dienst te zijn geweest. Mocht u belangstelling hebben voor deze tocht, dan verzoeken wij u telefonisch of schriftelijk contact op te nemen met onze penningmeester, de heer H. Deurlo, telefoon 023 - 326414. Zodra wij over nadere gegevens beschikken, zullen wij u informeren.

Namens het bestuur,
R. Bogaart

Beste Vrienden en Vriendinnen,

Van de directeur van het Frans Halsmuseum, de heer D.H. Couvée, heeft uw bestuur bericht ontvangen, dat het zeer belangrijk en gewenst is de kledingstukken van Simon Paap en Daniël Cajanus (op de laatste Bavodag nog uitgesteld in de kerk) zo spoedig mogelijk te herstellen en tevens te conserveren. Deze werkzaamheden zullen worden uitgevoerd door de welbekende "Stichting Werkplaats tot herstel van Antiek textiel", Haarlem. Gezien de noodzaak van dit herstel heeft uw bestuur in de vergadering van 17 december j.l., het besluit genomen opdracht te geven tot herstel en conservering van genoemde kledingstukken. De kosten bedragen ca. f 550.-- totaal. Bij tentoonstelling van de kleding zal vermeld worden dat herstel en conservering in opdracht van "Vrienden van de Grote Kerk" is uitgevoerd.

R. Bogaart